

Analiza i ocena wdrażania interwencji
I.10.2 „Inwestycje w gospodarstwach
rolnych w zakresie OZE i poprawy
efektywności energetycznej” wdrażanej
w PS WPR 2023-2027.

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

2024

**Instytut Technologiczno-Przyrodniczy
Państwowy Instytut Badawczy
Falenty, Aleja Hrabstwa 3, 05-090 Raszyn**

**Analiza i ocena wdrażania interwencji I.10.2
„Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE
i poprawy efektywności energetycznej”**

Autorzy opracowania:

dr inż. Edyta Wrzesińska-Jędrusiak

dr inż. Krystian Butlewski

„Informacje i poglądy zawarte w niniejszej publikacji są wyłącznie opiniami autorów i niekoniecznie odzwierciedlają oficjalne stanowisko Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi nie gwarantuje dokładności danych zawartych w niniejszej publikacji.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, ani żadna osoba działająca w jego imieniu nie ponosi odpowiedzialności za wykorzystanie informacji zawartych w niniejszej publikacji.”

Spis treści

1. Wstęp.....	4
2. Metodyka badań.....	7
3. Charakterystyka Interwencji 10.2	9
4. Wyniki analiz.....	20
5. Analiza założeń programowych	42
6. Analiza stanu kontraktowania środków	47
7. Analiza pozostałych danych ARiMR	49
8. Analiza badania ankietowego	56
9. Analiza innych danych	62
10. Wnioski	67
11. Rekomendacje	75
12. Załączniki	81

1. Wstęp

Zmiany klimatyczne i degradacja środowiska pozostają najbardziej złożonymi wyzwaniami, przed którymi stoi obecnie świat. Unia Europejska oraz rządy krajowe wyznaczyły jasne cele, aby zgodnie z nimi kształtować europejską politykę ochrony środowiska do roku 2020 oraz w dalszej perspektywie, do roku 2050 [1]. Osiągnięcie tych celów wymaga zajęcia się wieloma podstawowymi kwestiami na poziomie lokalnym, regionalnym, globalnym i stanowi wyzwanie dla całego społeczeństwa. Wsparcie dla tej polityki zapewniają specjalne programy badawcze oraz dostosowane prawodawstwo i możliwości finansowania. Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR 2023-2027) to dokument opracowany na podstawie analizy potrzeb polskiego rolnictwa, wykorzystujący możliwości, jakie oferuje zreformowana Wspólna Polityka Rolna (WPR).

Plany strategiczne WPR wspierają zmianę w kierunku inteligentnego, zrównoważonego, konkurencyjnego i zróżnicowanego sektora rolnego, zapewniając długoterminowe bezpieczeństwo żywnościowe [2]. Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej 2023-2027 wspiera zrównoważony rozwój polskich gospodarstw rolnych, sektor przetwórstwa oraz poprawę warunków życia i pracy na obszarach wiejskich. W swoich założeniach wspiera ochronę wody, gleby, powietrza i różnorodności biologicznej oraz promuje produkcję i wykorzystanie zrównoważonej energii [2]. Przyczyniają się tym samym do realizacji działań w dziedzinie klimatu, ochrony zasobów naturalnych, zachowania lub zwiększenia różnorodności biologicznej, jak również poprawy struktury społeczno-gospodarczej obszarów wiejskich. Obecny Plan Strategiczny WPR realizuje dziewięć celów szczegółowych WPR [3]:

- S01 - wspieranie godziwych dochodów gospodarstw rolnych i ich odporności w całej Unii w celu zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowego,
- S02 - zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację,
- S03 - poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości,
- S04 - przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, a także do zrównoważonej produkcji energii,

- S05 - wspieranie zrównoważonego rozwoju i wydajnego gospodarowania zasobami naturalnymi, takimi jak woda, gleba i powietrze,
- S06 - przyczynianie się do ochrony różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazu,
- S07 - przyciąganie młodych rolników i ułatwianie rozwoju działalności gospodarczej na obszarach wiejskich,
- S08 - promowanie zatrudnienia, wzrostu, włączenia społecznego i rozwoju lokalnego na obszarach wiejskich, w tym biogospodarki i zrównoważonego leśnictwa,
- S09 - poprawa reakcji rolnictwa UE na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i zrównoważonej żywności, jak też dobrostanu zwierząt.

oraz cel przekrojowy - modernizacja sektora poprzez wspieranie i dzielenie się wiedzą, innowacjami i cyfryzacją w rolnictwie i na obszarach wiejskich oraz zachęcanie do ich wykorzystywania.

W ramach Wspólnej Polityki Rolnej UE (PS WPR) na lata 2023-2027 przyznawane jest wsparcie finansowe. Wsparcie wypłacane jest w ramach 81 interwencji określonych w PS WPR. Szczegółowe zasady przyznawania wsparcia są określone przez wytyczne Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, wytyczne horyzontalne (*dotyczące całego PS WPR*) i wytyczne szczegółowe (*dotyczące poszczególnych interwencji*), które obejmują:

- Interwencje w formie płatności bezpośrednich.
- Ekoschematy – schematy na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt.
- Wsparcie dochodów związanych z wielkością produkcji.
- Sektor pszczelarski.
- Interwencje w sektorze owoców i warzyw.
- Zobowiązania związane ze środowiskiem, klimatem i inne zobowiązania w dziedzinie zarządzania.
- Ograniczenia naturalne lub inne ograniczenia specyficzne dla obszaru.
- Inwestycje, w tym inwestycje w nawadnianie.

- Rozpoczynanie działalności przez młodych rolników i nowych rolników oraz zakładanie przedsiębiorstw wiejskich.
- Narzędzia zarządzaniem ryzykiem.
- Współpraca.
- Wymiana wiedzy i upowszechnianie informacji.

Finansowanie w ramach PS WPR 2023-2027 realizowane jest ze środków krajowych i pochodzących z UE na które składa się wsparcie w kwocie 17,3 mld euro w ramach I filaru WPR i 4,7 mld euro w ramach II filaru WPR. Na wsparcie polskiego rolnictwa i rozwój obszarów wiejskich zaplanowane w PS WPR 2023-2027 25,2 mld EUR [3].

2. Metodyka badań.

Celem opracowania jest analiza i ocena wdrażania składanych wniosków o przyznanie pomocy na operacje z obszaru A, B i C w ramach Interwencji I.10.2 „Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej” złożonych w 2024 r.

Analizę i ocenę wdrażania składanych wniosków o przyznanie pomocy na operacje z obszaru A, B i C interwencji I.10.2 „Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej” przeprowadzono na podstawie danych otrzymanych z ARiMR na dzień 13.11.2024.

Ustalono zakres danych do analizy, który obejmował:

- lokalizację inwestycji : województwo, powiat,
- powierzchnię działek zadeklarowanych we wniosku,
- formę prawną wnioskodawcy,
- wiek wnioskodawcy,
- wnioskowaną kwotę,
- aktualny etap obsługi WOPP,
- liczbę przyznanych punktów,
- wielkość gospodarstw,
- produkcję rolniczą: czy przyznano 4 punkty za kryterium „jeżeli wnioskodawca prowadził w okresie ostatnich 12 miesięcy poprzedzających miesiąc w którym przypada dzień rozpoczęcia terminu naboru, produkcję zwierząt gospodarskich, a liczba tych zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie w tym okresie obliczana w kalkulatorze opracowanym przez ARiMR w przeliczeniu na DJP, wynosi co najmniej 5”.

Dodatkowo przeprowadzono analizę jakościową w oparciu o rozbudowaną ankietę badawczą opartą na 30 pytaniach kierunkowych. Badanie zrealizowano w oparciu o wywiad swobodny, bezpośredni, w okresie czerwiec 2024-wrzesień 2024 (wtedy pozyskano ostatnią pełną wypełnioną ankietę). Badanie jakościowe przeprowadzona na próbie 30 potencjalnych wnioskodawców.

Badanie pogłębione, jakościowe miało na celu uzyskanie odpowiedzi na pytanie co i w jaki sposób ograniczało aktywny udział w naborze wniosków, co ograniczało taką

decyzję, jakie rozwiązania mogłyby zniwelować zidentyfikowane w analizie ilościowej problemy. Ankietę zamieszczono w załącznikach.

Pytania sporządzono na podstawie zakresu informacji uzyskanych od ARiMR. Grupą docelową w procesie ankietyzacji byli rolnicy, którzy złożyli wnioski lub byli zainteresowani złożeniem Wniosków w ramach Interwencji 10.2.

Otrzymane wyniki stanowią uzupełnienie informacji a nie główne źródło danych do analizy Interwencji 10.2. Przeanalizowano i opracowano wyniki z procesu ankietyzacji. Informacje z ankiet uzupełniono o rozmowy w terenie z rolnikami,

W celu porównawczym do analizy wykorzystano dane dotyczące biogazowni rolniczych dostępne na stronie Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (KOWR), dane pozyskane z Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) dotyczące wielkości, wieku i ilości gospodarstw rolnych w Polsce na rok 2024 oraz informacje dotyczące rozwoju inwestycji fotowoltaicznych (PV) w Polsce z Agencja Rynku Energii (ARE). Do opracowania wykorzystano metodę „Analizy danych ilościowych”. Otrzymane dane pogrupowano i zestawiono zgodnie z zakresem analizy. Wyniki poddano interpretacji i przedstawiono w postaci graficznej za pomocą wykresów i diagramów.

3. Charakterystyka Interwencji I.10.2. „Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej”.

Rolnictwo napotyka na liczne wyzwania takie jak np. zmiany klimatyczne, nowe technologie, praktyki związane z rolnictwem ekologicznym, zapewnienie bezpieczeństwa żywności. Polityka środowiskowa i klimatyczna powoduje, że rolnicy muszą dostosować swoje praktyki do tych zmian poprzez wprowadzanie innowacji technologicznych, stosowanie praktyk przyjaznych dla środowiska (rolnictwo ekologiczne), wprowadzanie zrównoważonych systemów żywienia. Działania te wpływają na konkurencyjność i efektywność gospodarstw. Na promowanie tych działań ma wpływ dostępność dotacji i programów wsparcia z Unii Europejskiej i polskiego rządu takich jak PS WPR 2023-2027. Od finansowania zależy zdolność do podejmowania działań inwestycyjnych, skłonność do poszerzenia produkcji czy zdobywanie nowych rynków

W terminie od 25 stycznia 2024r. do 23 lutego 2024r, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa prowadziła nabór wniosków w ramach interwencji I.10.2 „Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej”. Celem Interwencji 10.2 jest zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw, zmniejszenie presji działalności rolniczej na środowisko, poprzez wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych, właściwe zagospodarowanie odpadów i produktów ubocznych z rolnictwa oraz poprawę efektywności energetycznej. Interwencja jest wdrażana w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej (PS WPR 2023-2027) w oparciu o wytyczne szczegółowe i podstawowe, które mają charakter horyzontalny [3]. Wytyczne podstawowe zostały wydane na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (Dz. U. poz. 412). Zawierają podstawowy katalog warunków przyznawania, wypłaty i zwrotu tej pomocy oraz katalog zobowiązań w okresie związania celem dla interwencji PS WPR, w których pomoc jest przyznawana na podstawie umowy o przyznaniu pomocy [2]. Wytyczne szczegółowe zostały wydane na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej

Polityki Rolnej na lata 2023–2027 (Dz. U. poz. 412 i 1530) i uzupełniają wytyczne podstawowe w odniesieniu do I.10.2. takie jak:

- warunki przyznawania pomocy,
- kryteria wyboru operacji wraz z określeniem minimalnej liczby punktów umożliwiającej przyznanie pomocy oraz kryteriami rozstrzygającymi,
- warunki realizacji operacji,
- formę, w jakiej przyznawana jest pomoc, maksymalną wysokość pomocy oraz maksymalny dopuszczalny poziom pomocy,
- warunki wypłaty pomocy,
- zobowiązania w okresie związania celem.

Wytyczne odnoszą się do trzech obszarów wsparcia gdzie limit pomocy na jednego beneficjenta w okresie realizacji PS WPR w ramach interwencji I.10.2. wynosi:

- 1) 1,5 mln zł – w obszarze A;
- 2) 200 tys. zł – w obszarze B;
- 3) 200 tys. zł – w obszarze C.

W ramach Interwencji I.10.2 przewidziano również finansowanie na więcej niż jeden obszar. Łączny limit pomocy na jednego beneficjenta w okresie realizacji Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej wyniósł:

- na obszar A i obszar B -1,5 mln zł;
- na obszar A i obszar C -1,7 mln zł;
- na obszar B i obszar C - 400 tys. zł;
- na obszar A, obszar B i obszar C 1,7 mln zł.

Jako warunki przyznania wsparcia we wszystkich obszarach określono jako wspólne przedmiotowo miejsce realizacji inwestycji, związek z działalnością rolniczą i minimalną ilość punktów jak wymieniono poniżej:

- operacja realizowana jest na nieruchomościach stanowiących własność wnioskodawcy lub przedmiot użytkowania wieczystego co najmniej od dnia złożenia WOPP,
- operacja ma związek z działalnością rolniczą prowadzoną w gospodarstwie,
- operacja uzyskała w ocenie minimum 6 punktów:

- w przypadku operacji, które uzyskały taką samą liczbę punktów, o pierwszeństwie przysługiwania pomocy decyduje kwota wnioskowanej pomocy, przy czym pierwszeństwo w uzyskaniu pomocy ma operacja z niższą wnioskowaną kwotą pomocy,
- w przypadku operacji, które uzyskały taką samą liczbę punktów i mają taką samą wnioskowaną kwotę pomocy, o pierwszeństwie przysługiwania pomocy decyduje wcześniejsza data i godzina złożenia WOPP.

Szczegółowe zasady dotyczące przeprowadzenia postępowania w sprawie o przyznanie pomocy, a także zasady wypłaty pomocy oraz warunki, które musi spełniać WOP [5], w ramach I.10.2 – zostały zamieszczone w:

- Regulaminie naboru wniosków o przyznanie pomocy w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 dla interwencji I.10.2 Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej w obszarze A wspierającym inwestycje dotyczące biogazowni rolniczej z załącznikami 1-6 (wzór Umowy wraz z załącznikami stanowiącymi integralną część umowy - zestawienie rzeczowo finansowe operacji, wykaz działek, na których realizowana będzie operacja, informacja o przetwarzaniu danych osobowych; kryteria wyboru operacji; wykaz załączników do wniosku o przyznanie pomocy; wykaz załączników do wniosku o płatność; wykaz dodatkowych załączników do wniosku o przyznanie pomocy następcy prawnego beneficjenta albo nabywcy gospodarstwa lub jego części; wymagania dotyczące projektu biogazowni).
- Regulaminie naboru wniosków o przyznanie pomocy w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 dla interwencji I.10.2 Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej w obszarze B wspierającym inwestycje dotyczące mikroinstalacji produkujących energię z promieniowania słonecznego” z załącznikami 1-6 (wzór Umowy wraz z załącznikami stanowiącymi integralną część umowy - zestawienie rzeczowo finansowe operacji, wykaz działek, na których realizowana będzie operacja, informacja o przetwarzaniu danych osobowych; kryteria wyboru operacji; wykaz załączników do wniosku o przyznanie pomocy; wykaz załączników do wniosku o płatność; wykaz

dodatkowych załączników do wniosku o przyznanie pomocy następcy prawnego beneficjenta albo nabywcy gospodarstwa lub jego części; wymagania dotyczące projektu PV).

- Regulaminie naboru wniosków o przyznanie pomocy w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 dla interwencji I.10.2 Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej w obszarze C wspierającym inwestycje dotyczące rozwiązań poprawiających efektywność energetyczną budynków gospodarstw rolnych” z załącznikami 1-6 (wzór Umowy wraz z załącznikami stanowiącymi integralną część umowy - zestawienie rzeczowo finansowe operacji, wykaz działek, na których realizowana będzie operacja, informacja o przetwarzaniu danych osobowych; kryteria wyboru operacji; wykaz załączników do wniosku o przyznanie pomocy; wykaz załączników do wniosku o płatność; wykaz dodatkowych załączników do wniosku o przyznanie pomocy następcy prawnego beneficjenta albo nabywcy gospodarstwa lub jego części; wymagania dotyczące projektu termomodernizacji).

Interwencja 10.2 wspiera inwestycje materialne lub niematerialne w szczególności dotyczące budowy lub zakupu: nowych urządzeń do produkcji energii z biogazu rolniczego (elektryczna lub ciepło lub paliwo gazowe) do 50 kW z możliwością zainstalowania magazynu energii (obszar A) lub instalacji produkujących energię z promieniowania słonecznego do 50 kW wraz z magazynami energii i systemami zarządzania energią lub z pompą ciepła - o ile będzie stanowiła integralną część instalacji produkującej energię z promieniowania słonecznego, koszty montażu instalacji ww. urządzeń do produkcji energii (obszar B); systemów poprawiających efektywność energetyczną budynków gospodarskich służących produkcji rolnej takich jak budowa, przebudowa lub zakup kotłów na biomasę, systemów odzyskiwania ciepła (np.: z mleka, z budynków inwentarskich, ściółki, gnojowicy), przeszkleń dachowych, oświetlenie LED, a także termomodernizacja budynków gospodarskich służących do produkcji rolnej (obszar C).

W regulaminie dla poszczególnych obszarów wsparcia w ramach Interwencji 10.2 zał.2 opisano zasady przyznawania otrzymania dofinansowania [tab.1]. O kolejności przysługiwania pomocy decyduje suma uzyskanych punktów, przyznawanych na podstawie kryteriów wyboru umieszczonych na stronie Agencji

Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa [tab.2]. Istotnym kryterium wyboru dla wszystkich obszarów jest odbycie szkolenia z zakresu efektywności energetycznej nie wcześniej niż 24 miesiące przed złożeniem wniosku lub zobowiązanie się do ukończenia takiego kursu.

Tab.1. Zasady przyznania pomocy w ramach Interwencji 10.2.

Obszar A	Obszar B	Obszar C
Dotyczy budowy biogazowni rolniczej z wyłączeniem robót budowlanych dotyczących istniejącej biogazowni rolniczej.	Dotyczy zakupu: a) mikroinstalacji PV wraz z magazynem energii elektrycznej; b) instalacji do wytwarzania energii cieplnej z energii promieniowania słonecznego, c) magazynów energii innych niż magazynów energii elektrycznej, jeżeli będą sprzężone z urządzeniami, o których mowa w lit. b, d) pomp ciepła jeżeli będą sprzężone z urządzeniami, o których mowa w lit. a, e) systemów zarządzania przepływami energii, jeżeli będą sprzężone z urządzeniami, o których mowa w lit. a–d;	Dotyczy wyłącznie rozwiązań poprawiające efektywność energetyczną budynków gospodarstw rolnych, tj.: ➤ budynków do przygotowania produktów rolnych do sprzedaży, ➤ budynków inwentarskich dla zwierząt gospodarskich, ➤ pieczarkarni, ➤ chłodni, ➤ budynków do przechowywania owoców i warzyw w tym w kontrolowanej atmosferze, ➤ magazynów oczyszczania i suszenia nasion, ➤ budynków związanych z rolniczym handlem detalicznym, sprzedażą i dostawami ➤ bezpośrednimi, ➤ szklarni, ➤ budynków zaplecza gospodarstwa rolnego w tym budynków wielofunkcyjnych służących ➤ produkcji rolnej,
Jest związana z wytwarzaniem energii z OZE, magazynowaniem tej energii i wykorzystywaniem jej wyłącznie na potrzeby własne gospodarstwa.	Jest związana z wytwarzaniem energii z OZE, magazynowaniem tej energii i wykorzystywaniem jej wyłącznie na potrzeby własne gospodarstwa.	Operacja w każdym z budynków lub budowli objętych inwestycją zapewni redukcję : ➤ wskaźnika EK* o co najmniej 30% i ➤ wskaźnika EP** o co najmniej 30% .
Całkowita moc urządzeń wytwarzających energię elektryczną w gospodarstwie będzie dostosowana do zużycia energii elektrycznej gospodarstwa wynikającego z projektu biogazowni spełniającego warunki określone w załączniku do wytycznych szczegółowych.	Zakłada, że całkowita moc urządzeń wytwarzających energię elektryczną w gospodarstwie będzie dostosowana do zużycia energii elektrycznej gospodarstwa wynikającego z projektu PV spełniającego warunki określone w załączniku do wytycznych szczegółowych.	Operacja realizowana jest w budynku, którego pokrycie dachu nie zawiera materiałów zawierających azbest.
Całkowita moc urządzeń wytwarzających energię elektryczną wykorzystywanych na potrzeby budynków mieszkalnych jednorodzinnych wchodzących w skład gospodarstwa nie przekroczy 10 kW	Zakłada, że całkowita moc urządzeń wytwarzających energię elektryczną wykorzystywanych na potrzeby budynków mieszkalnych jednorodzinnych wchodzących w skład gospodarstwa nie	Do WOPP należy dołączyć projekt termomodernizacji spełniający warunki określone w załączniku do wytycznych.

i będzie stanowić nie więcej niż 20% całkowitej mocy urządzeń do wytwarzania energii elektrycznej z OZE znajdujących się w gospodarstwie.	przekroczy 10 kW i będzie stanowić nie więcej niż 20% całkowitej mocy urządzeń do wytwarzania energii elektrycznej z OZE znajdujących się w gospodarstwie.	
Będzie realizowana w nie więcej niż dwóch etapach .	Będzie realizowana w jednym etapie .	Będzie realizowana w jednym etapie .
Do WOPP dołączony jest projekt biogazowni spełniający warunki określone w załączniku do wytycznych.	Do WOPP dołączony jest projekt PV spełniający warunki określone w załączniku do wytycznych.	Do WOP dołączone jest świadectwo charakterystyki energetycznej sporządzone po zakończeniu realizacji operacji.

* **wskaźnik EK** – wartość wskaźnika rocznego zapotrzebowania na energię końcową w budynku wyrażoną w kWh/(m² rok), obliczona zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 15 ustawy o charakterystyce energetycznej budynków

** **wskaźnik EP** – wartość wskaźnika rocznego zapotrzebowania na nieodnawialną energię pierwotną w budynku wyrażoną w kWh/(m² rok), obliczona zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 15 ustawy o charakterystyce energetycznej budynków

Tab.2. Kryteria wyboru operacji.

Obszar A	Przyznane punkty	Obszar B	Przyznane punkty	Obszar C	Przyznane punkty
Wnioskodawca prowadził w okresie ostatnich 12 miesięcy poprzedzających miesiąc, w którym przypada dzień rozpoczęcia terminu naboru, produkcję zwierząt gospodarskich, a liczba tych zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie w tym okresie, obliczana w kalkulatorze opracowanym przez ARiMR, w przeliczeniu na DJP wynosi: - powyżej 200, - powyżej 100 i nie więcej niż 200, - co najmniej 50 i nie więcej niż 100.	6 4 2	Wnioskodawca prowadził w okresie ostatnich 12 miesięcy poprzedzających miesiąc, w którym przypada dzień rozpoczęcia terminu naboru, produkcję zwierząt gospodarskich, a liczba tych zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie w tym okresie, obliczana w kalkulatorze opracowanym przez ARiMR, w przeliczeniu na DJP wynosi co najmniej 5.	4	Wnioskodawca prowadził w okresie ostatnich 12 miesięcy poprzedzających miesiąc, w którym przypada dzień rozpoczęcia terminu naboru, produkcję zwierząt gospodarskich, a liczba tych zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie w tym okresie, obliczana w kalkulatorze opracowanym przez ARiMR, w przeliczeniu na DJP wynosi co najmniej 5 .	4
W dniu złożenia WOPP wnioskodawca prowadzi produkcję ekologiczną.	2	W dniu złożenia WOPP wnioskodawca prowadzi produkcję ekologiczną.	2	W dniu złożenia WOPP wnioskodawca prowadzi produkcję ekologiczną.	2
Operacja będzie realizowana na obszarach chronionych.	1	Operacja będzie realizowana na obszarach chronionych.	1	Operacja będzie realizowana na obszarach chronionych.	1
W dniu złożenia WOPP wnioskodawca jest młodym rolnikiem*.	2	W dniu złożenia WOPP wnioskodawca jest młodym rolnikiem*.	2	W dniu złożenia WOPP wnioskodawca jest młodym rolnikiem*.	2
Określony w projekcie biogazowni udział nawozów naturalnych pochodzących z własnego gospodarstwa do produkcji biogazu rolniczego w łącznej ilości wszystkich stosowanych substratów stanowi:		Wnioskodawcy nie przyznano pomocy na zakup PV w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” w ramach operacji typu „Modernizacja gospodarstw rolnych” lub „Inwestycje w gospodarstwach położonych na		Operacja zostanie przeprowadzona w sposób kompleksowy, czyli docieplenie budynków gospodarstw rolnych będzie połączone z montażem lub modernizacją instalacji do odzyskiwania ciepła z tych	

– powyżej 50% nominalnego zapotrzebowania biogazowni rolniczej, – co najmniej 20% i nie więcej niż 50% nominalnego zapotrzebowania biogazowni rolniczej.	4 2	obszarach Natura 2000” objętego PROW na lata 2014–2020.	3	budynków lub instalacji centralnego ogrzewania lub źródłem ciepła w tym współpracującym z OZE lub kompleksową wymianą lub modernizacją oświetlenia na energooszczędne w technologii LED.	3
		Sprawność PV wynosi: • powyżej 21%, • powyżej 18% i nie więcej niż 21%, • nie więcej niż 18%.	3 2 1	W ramach operacji w gospodarstwie zostaną zlikwidowane wszystkie źródła ciepła wykorzystujące kopalne paliwo stałe przez ich zezłomowanie i będą zastąpione kotłem na biomasę, nie później niż do złożenia WOP.	2
		Sprawność optyczna kolektorów słonecznych wynosi: • powyżej 80 %, • powyżej 70% i nie więcej niż 80% – • nie więcej niż 70.	3 2 1	o w budynkach gospodarstw rolnych objętych dofinansowaniem wykorzystywany będzie system monitoringu i zarządzania energią.	1

**młody rolnik - osoba ubiegająca się o pomoc w ramach ww. interwencji jest rolnikiem i w dniu składania wniosku o przyznanie pomocy ma nie więcej niż 40 lat (nieukończone 41 lat) wówczas spełnia, w ramach przedmiotowej interwencji, definicję młodego rolnika.*

Wnioskodawcą zgodnie z wytycznymi dla Interwencji 10.2 jest rolnik, któremu przyznano jednolitą płatność obszarową na podstawie przepisów o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego lub podstawowe wsparcie dochodów w ramach PS WPR co najmniej w roku, w którym złożono WOPP lub w roku poprzednim lub który prowadzi działy specjalne produkcji rolnej, o których mowa w art. 6 pkt 5 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników i dodatkowo odbył szkolenie w zakresie efektywności energetycznej gospodarstwa nie wcześniej niż w terminie 24 miesięcy poprzedzających dzień złożenia WOPP lub zobowiązał się do jego odbycia nie później niż do złożenia ostatniego WOP. Jako formę wsparcia przewidziano refundację części kosztów kwalifikowalnych:

- poniesionych przez beneficjenta w wysokości do 65% kosztów kwalifikowalnych operacji,
- na operację o planowanej wysokości kosztów kwalifikowalnych powyżej 20 tys. zł.,
- na operacje realizowane w dwóch etapach w przypadku obszaru A i w jednym etapie dla operacji z obszarów B i C;
- pomoc wypłacana jest jeżeli złożenie wniosku o płatność nastąpi w terminie nie dłuższym niż:
 - 36 miesięcy od dnia zawarcia umowy o przyznaniu pomocy – w przypadku operacji realizowanych w dwóch etapach, przy czym złożenie wniosku o płatność pośrednią nastąpi nie później niż
 - 24 miesięcy od dnia zawarcia umowy o przyznaniu pomocy – w przypadku operacji realizowanych w jednym etapie.

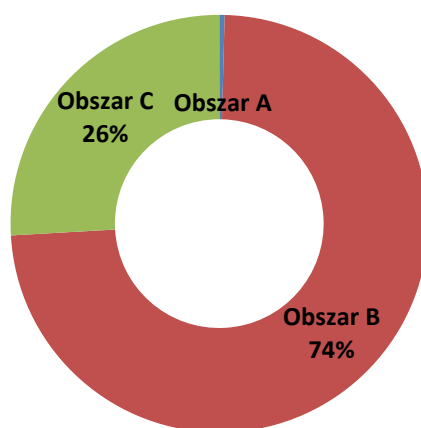
W Interwencji przewidziano również możliwość zaliczkowania inwestycji. Zaliczka wynosi 50% zgłoszonej kwoty dofinansowania. Warunkiem otrzymania zaliczki jest ustanowienie deklaracji wekslowej i weksla jako formy zabezpieczenia. Proces aplikacyjny wniosków przeprowadza się wyłącznie drogą elektroniczną za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji, poprzez Platformę Usług Elektronicznych ARiMR (PUE).

Beneficjent w okresie trwania inwestycji zobowiązany jest m. in. do zapewnienia trwałości operacji (do dnia, w którym upłynie 5 lat od dnia wypłaty płatności końcowej) przez niezaprzestanie działalności produkcyjnej, nieprzenoszenie prawa własności,

posiadania rzeczy nabytych w związku z realizacją operacji, niedokonywanie zmiany sposobu ich wykorzystania a także niedokonywanie istotnych zmian wpływających na charakter operacji – chyba że ARiMR wyrazi na to zgodę. Zobowiązany jest również do umożliwiania przeprowadzania kontroli związanych z przyznaną pomocą podmiotom upoważnionym do dokonywania takich czynności jak niezwłocznego informowania o planowanych albo zaistniałych zdarzeniach związanych ze zmianą sytuacji faktycznej lub prawnej beneficjenta, mogących mieć wpływ na realizację operacji zgodnie z postanowieniami umowy o przyznaniu pomocy, wypłatę pomocy lub spełnienie wymagań określonych w PS WPR i przepisach prawa powszechnie obowiązującego związanych z realizacją operacji.

4. Wyniki analiz.

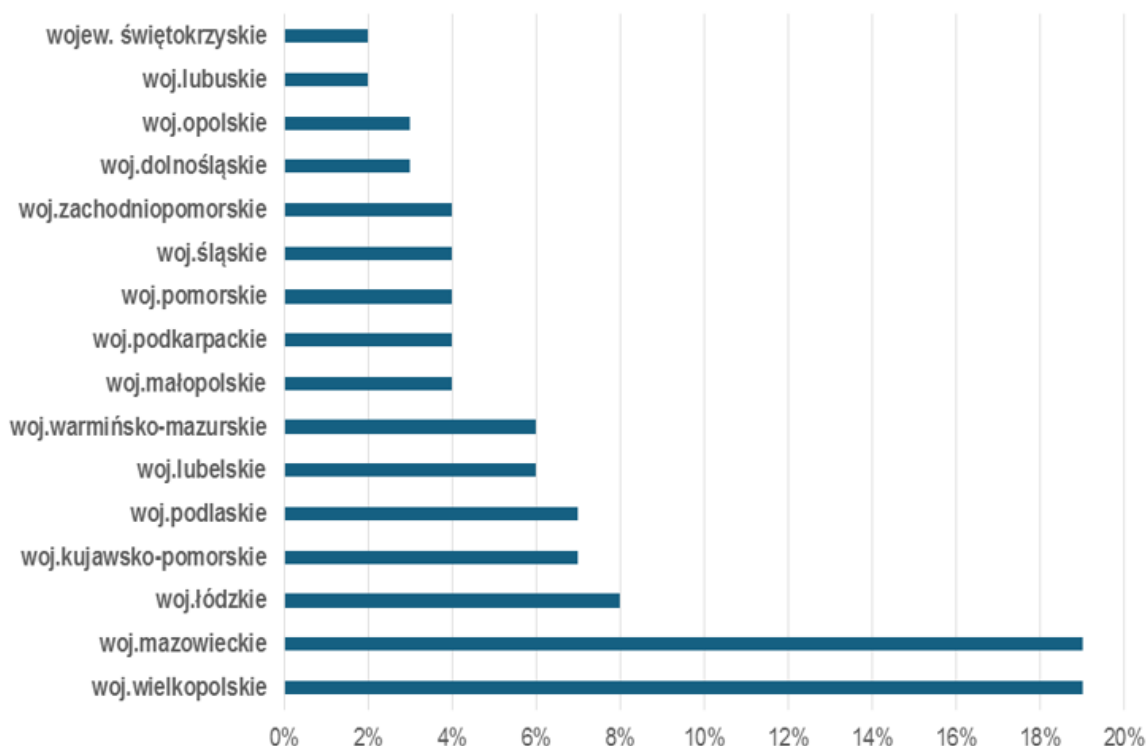
W Polsce jest 1 210 913 [5] producentów rolnych. W ramach Interwencji I 10.2. złożono 2 189 wnioski o przyznanie pomocy, co stanowi o zainteresowaniu dofinansowaniem w ok. 0,2% wśród wszystkich producentów rolnych. Według danych¹, 504 wnioski były to wnioski odrzucone (w tym: wnioski, dla których, odmówiono przyznania pomocy/ wycofane/ pozostawione bez rozpatrzenia) w większości z przyczyn formalnych. Najwięcej wniosków złożono w obszarze B na mikroinstalacje produkujących energię z promieniowania słonecznego. Najmniejszym zainteresowaniem cieszyło się dofinansowanie na instalacje biogazowe (obszar A) 9 wniosków. [Rys.1].

Rys.1. Rozkład procentowy złożonych wniosków w ramach Interwencji I 10.2.

Rozkład ilościowy złożonych wniosków ze względu na województwa był w miarę równomierny i stanowił średnio od 3 do 4%. Wyjątkiem były województwa mazowieckie i wielkopolskie 19 % (najwięcej złożonych wniosków) i województwa świętokrzyskie i lubuskie 2% (najmniej złożonych wniosków) [rys.2].

¹ Dane ARiMR na dzień 13.11.2024r.

Rys.2. Procentowy rozkład złożonych wniosków w ramach interwencji I.10.2 z podziałem na województwa.

Najwięcej wniosków w ramach Interwencji 10.2 zostało złożonych w województwach mazowieckim i wielkopolskim. Są to województwa, które zajmują pierwsze miejsce zarówno pod względem liczby producentów rolnych, jak i wielkości powierzchni użytków rolnych w Polsce. Do innych województw o największej liczbie rolników (przekraczającej 100 tys.) [6] należą również województwo lubelskie i łódzkie. Dane te pokrywają się z ilością złożonych wniosków w ramach interwencji.

W województwie wielkopolskim i mazowieckim złożono odpowiednio 392 i 391 wnioski. Liczba wniosków nieprzyjętych do realizacji była jednak mniejsza w województwie mazowieckim o 9 deklaracji niż w województwie wielkopolskim. Najmniej odrzucono wniosków w województwie świętokrzyskim – 10 i lubuskim - 5.

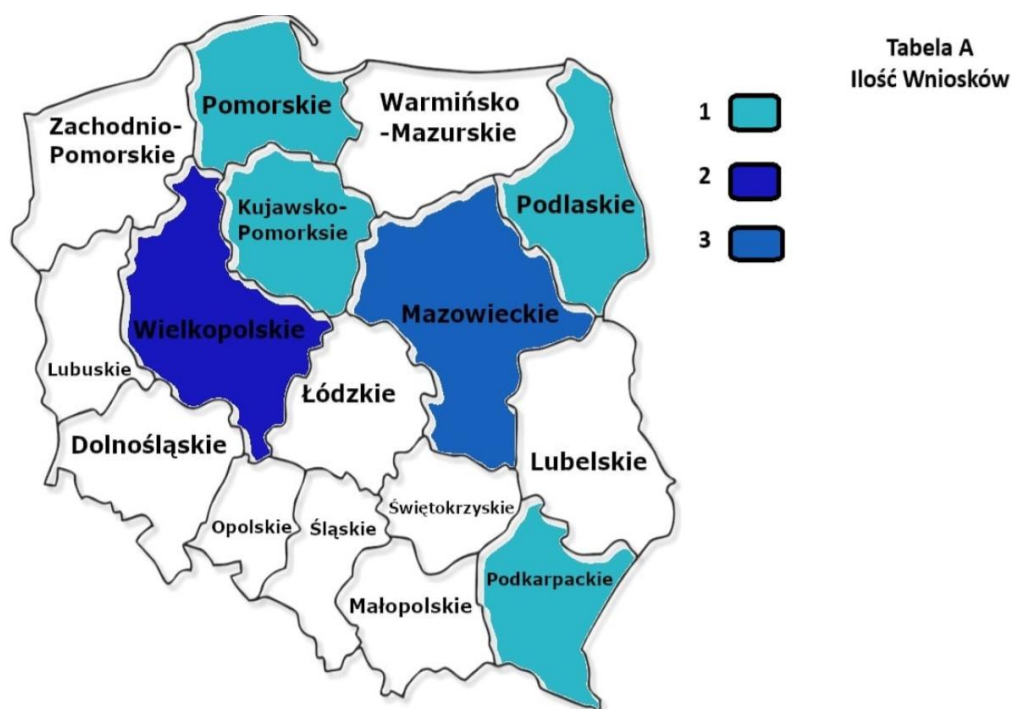
Wnioski w większości odrzucone były z powodu braku wymaganej minimalnej ilości punktów „co najmniej 6” czy problemów z dokumentacją projektową wymaganą w regulaminie.

Tab.3. Liczba złożonych i odrzuconych wniosków w ramach Interwencji I.10.2 z podziałem na województwa.

Województwo	Liczba wniosków złożonych	Liczba wniosków odrzuconych
dolnośląskie	47	19
kujawsko-pomorskie	164	34
lubelskie	155	40
lubuskie	39	5
łódzkie	195	47
małopolskie	97	22
mazowieckie	391	78
opolskie	60	16
podkarpackie	84	23
podlaskie	124	29
pomorskie	93	18
śląskie	85	22
świętokrzyskie	46	10
warmińsko-mazurskie	137	37
wielkopolskie	392	87
zachodniopomorskie	80	17
Razem:	2 189	504

** dane ARiMR na dzień 13.11.2024r.*

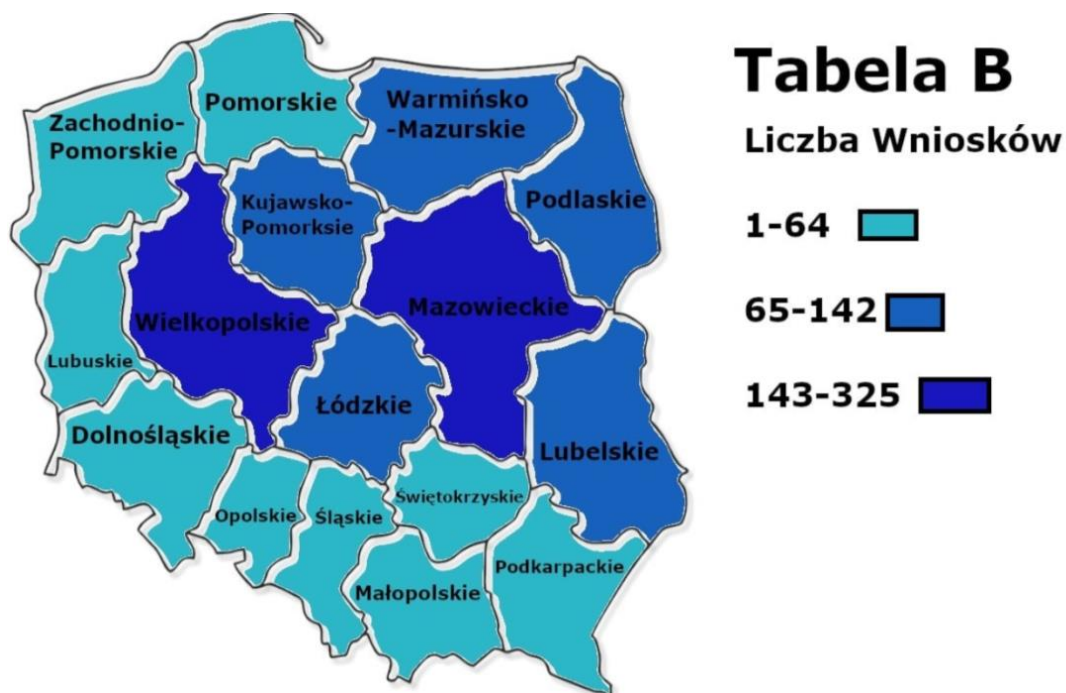
W układzie z podziałem na obszary A, B i C największe zainteresowanie inwestycjami w instalacje biogazowe było w województwach mazowieckim i wielkopolskim.

Rys.3. Rozkład ilościowy wniosków złożonych w ramach interwencji I.10.2.
według województw - Obszar A.

Interwencja 10.2 w obszarze A cieszyła się najmniejszym zainteresowaniem wśród producentów rolnych w porównaniu do obszaru B i C. Złożono ogółem 9 wniosków: trzy w województwie mazowieckim, dwa w wielkopolskim w pozostałych województwach: dolnośląskim, kujawsko-pomorskim, podkarpackim i podlaskim po 1 wniosku, [rys.3]. **Żaden z wniosków nie został przyjęty do realizacji** (7 odrzuconych i 2 wycofane w województwie podlaskim i kujawsko - pomorskim).

W obszarze B złożono 1613 wniosków. Najwięcej w województwie mazowieckim 324 i wielkopolskim 293 wnioski [rys.4].

Rys.4. Rozkład ilościowy wniosków złożonych w ramach interwencji I.10.2.
według województw - Obszar B.

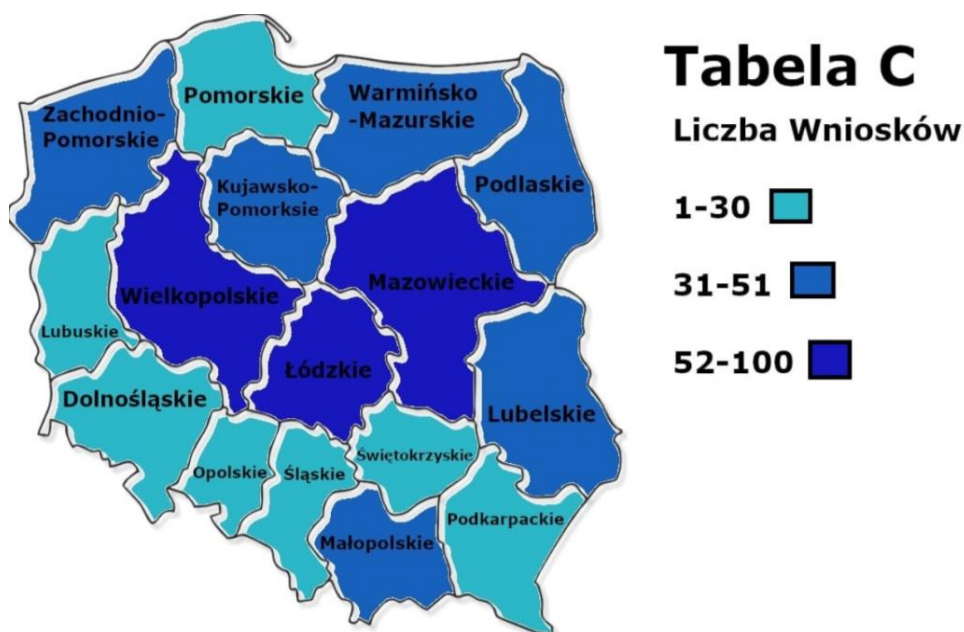
W granicach od. 100 do 140 wniosków złożono w województwie kujawsko-pomorskim, łódzkim, lubelskim, podlaskim i mazurskim. Szczegółowy rozkład złożonych wniosków z podziałem na województwa podano w tabeli 4.

Tab. 4. Liczba złożonych i odrzuconych wniosków w ramach Interwencji I.10.2 -
Obszar B.

Województwo	Liczba wniosków złożonych	Liczba wniosków odrzuconych
dolnośląskie	39	14
kujawsko-pomorskie	130	26
lubelskie	112	25
lubuskie	26	2
łódzkie	143	21
małopolskie	63	12
mazowieckie	324	60
opolskie	38	11
podkarpackie	58	16
podlaskie	101	21
pomorskie	63	12
śląskie	60	16
świętokrzyskie	20	7
warmińsko-mazurskie	100	28
wielkopolskie	293	60
zachodniopomorskie	43	14
Razem:	1 613	355

* dane ARiMR na dzień 13.11.2024r.

W obszarze C obejmującym inwestycje dotyczące rozwiązań poprawiających efektywność energetyczną budynków gospodarstw rolnych, w ramach naboru zgłoszono 567 wniosków [rys.5]. Podobnie jak w pozostałych obszarach najczęściej złożono w województwie wielkopolskim i mazowieckim odpowiednio 97 i 64 wnioski. Nieco mniej, bo 52 wnioski złożono w województwie łódzkim.

Rys. 5. Rozkład ilościowy wniosków złożonych w ramach interwencji I.10.2.

W pozostałych województwach ilość złożonych wniosków kształtowała się od 22 do 43. Wyjątkiem jest województwo dolnośląskie o najmniejszej ilości złożonych wniosków – 7 wniosków oraz województwo lubuskie 13 wniosków. Szczegółowy rozkład złożonych wniosków w obszarze C przedstawiono w tabeli 5.

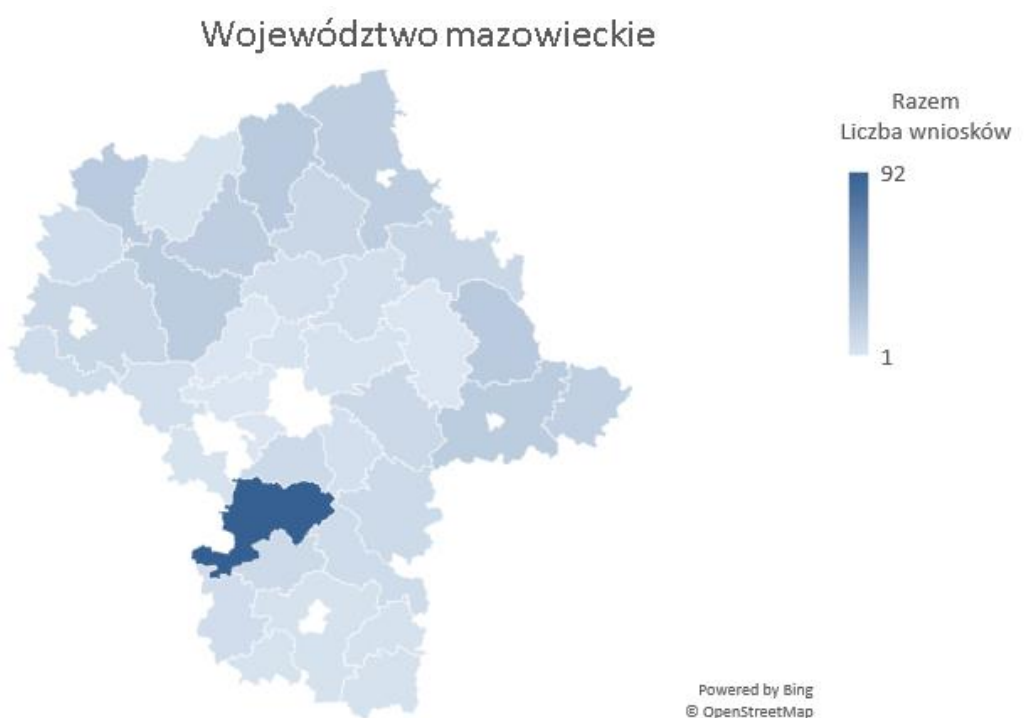
Tab.5. Liczba złożonych i odrzuconych wniosków w ramach Interwencji I.10.2 -
Obszar C.

Województwo	Liczba wniosków złożonych	Liczba wniosków odrzuconych
dolnośląskie	7	4
kujawsko-pomorskie	33	7
lubelskie	43	15
lubuskie	13	3
łódzkie	52	16
małopolskie	34	10
mazowieckie	64	15
opolskie	22	5
podkarpackie	25	6
podlaskie	22	7
pomorskie	30	6
śląskie	25	6
świętokrzyskie	26	3
warmińsko-mazurskie	37	9
wielkopolskie	97	25
zachodniopomorskie	37	3
Razem:	567	140

** dane ARiMR na dzień 13.11.2024r.*

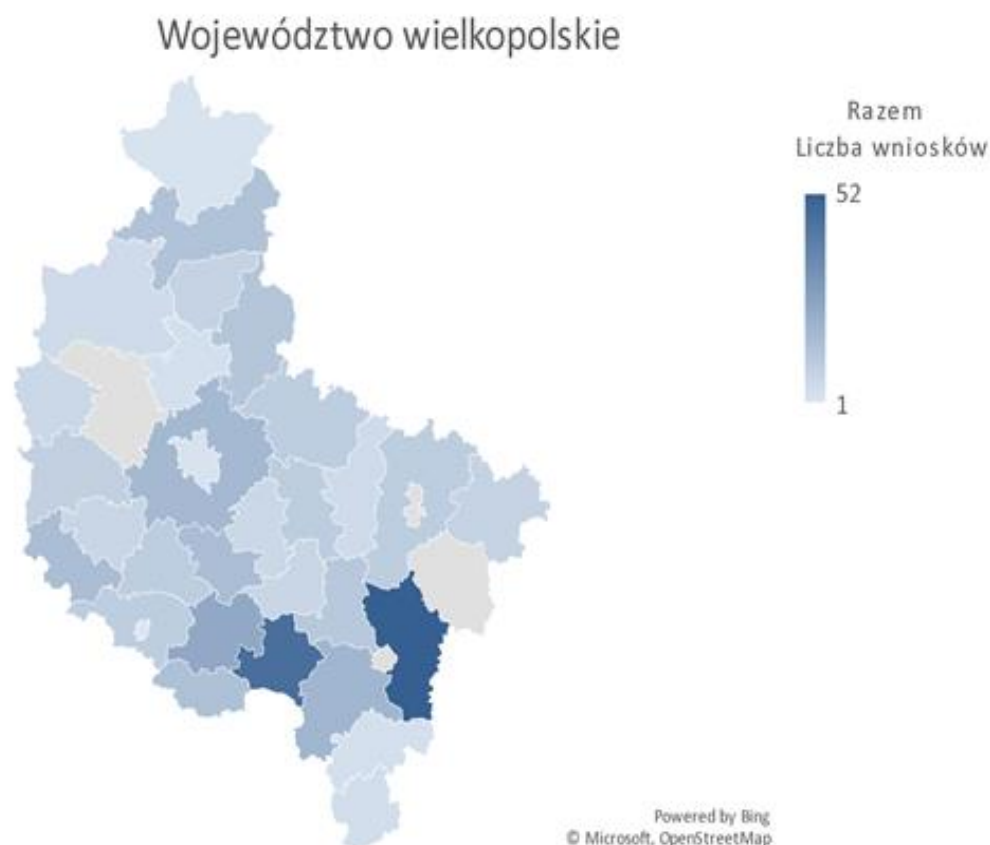
Analizując ilość złożonych wniosków pod względem powiatów, najwięcej wniosków na powiat, bo powyżej 50 złożono w województwach wielkopolskim i mazowieckim. Przykładowo w powiecie grójeckim (wojew. mazowieckie) złożono 83 wnioski w obszarze B a w powiecie kaliskim (wojew. wielkopolskie) 52 wnioski w tym samym obszarze. Wynikać to może z charakterystyki obu województw postrzeganych jako tereny rolnicze oraz ich wielkości. Województwo mazowieckie jest największym pod względem powierzchni województwem w Polsce; zajmuje 11,3% powierzchni kraju. Zgodnie z ewidencją geodezyjną prowadzoną przez Główny Urząd Geodezji i Kartografii z areалу użytków rolnych, grunty orne stanowią 68% natomiast wielkopolska zajmuje 9,5% powierzchni Polski z czego 60% to użytki rolne [7].

Województwo mazowieckie jest województwem, gdzie aplikowała największa liczba osób i gdzie wnioski były złożone we wszystkich trzech obszarach. W obszarze A po 1 wniosku zgłoszono w powiecie: ciechanowskim, ostrołęckim i sokołowskim. 82 (najwięcej) wniosków wpłynęło w ramach obszaru B w powiecie grójeckim, żaden w powiecie pruszkowskim. Liczba zgłoszeń kształtowała się od 1 do 16 na powiat. W obszarze C najwięcej wniosków wpłynęło w powiecie grójeckim – 10 wniosków. Brak wpływu deklaracji odnotowano w powiatach: garwolińskim, legionowskim, lipskim, mławskim, nowodworskim, sochaczewskim, warszawskim zach., węgrowskim, wołomińskim i zwoleńskim [rys.6].

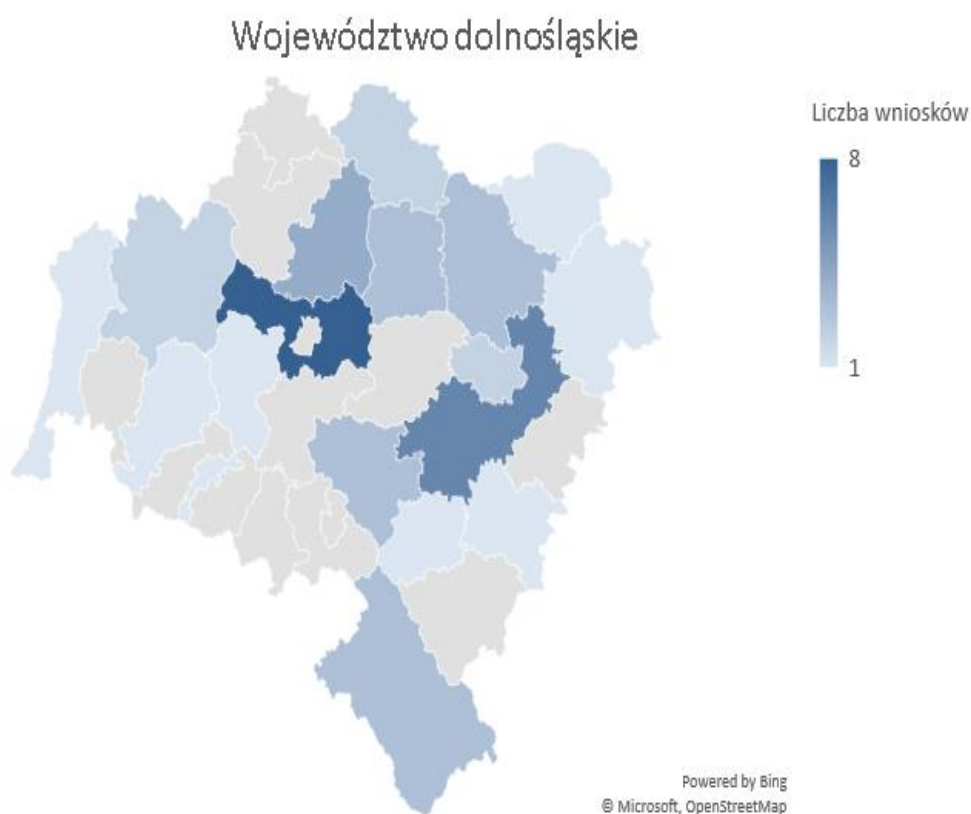
Rys.6. Rozkład ilościowy wniosków w ramach Interwencji I.10.2 z podziałem na powiaty w województwie mazowieckim.

Województwo wielkopolskie jest obszarem z największą ilością złożonych wniosków. Obszarem A zainteresowane były dwie osoby w powiecie międzychodzkiem i rawickim. W obszarze B najwięcej wniosków złożono w powiecie kaliskim – 52 wnioski, 35 w krotoszyńskim i 19 w gostyńskim. W pozostałych liczba składanych wniosków wynosiła od 1 do 10. Żaden wniosek nie wpłynął w powiecie Leszno. W obszarze C nie było zainteresowania dofinansowaniem w powiecie Poznań, leszczyńskim, kępińskim i grodzkim. Najwięcej wniosków – 11 i 10 wpłynęło z powiatów krotoszyńskiego i kaliskiego. W pozostałych w większości składano od 1 do 5 wniosków [rys.7].

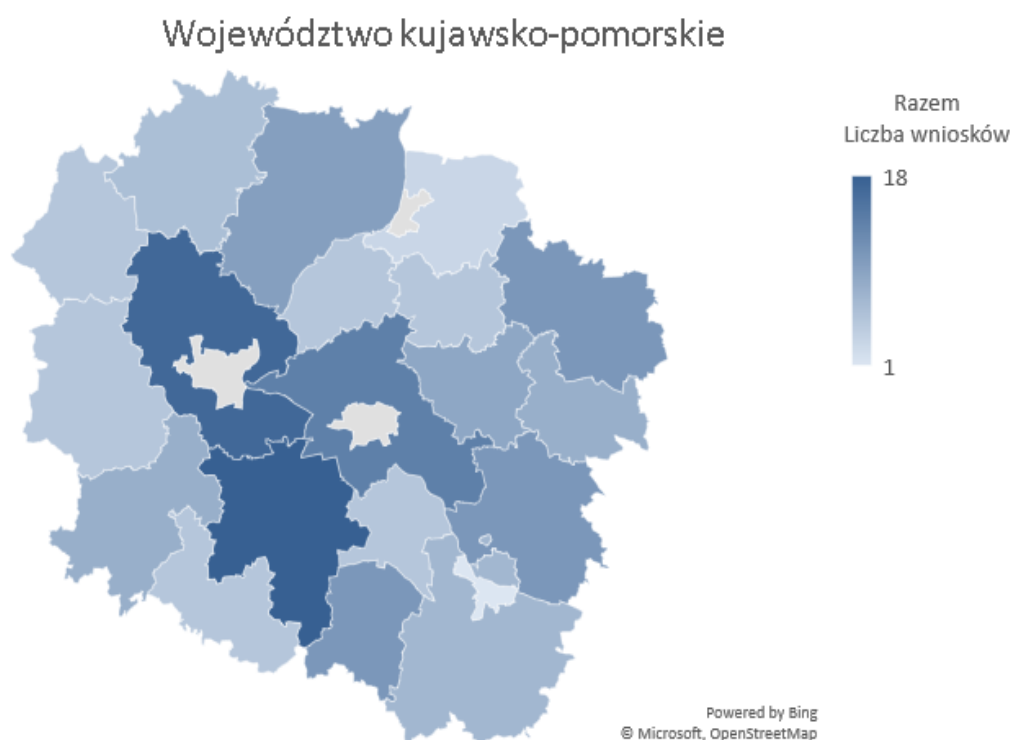
Rys.7. Rozkład ilościowy wniosków w ramach Interwencji I.10.2 z podziałem na powiaty w województwie wielkopolskim.

W województwie dolnośląskim w powiecie wrocławskim złożono 1 wniosek w obszarze A. W obszarze B złożono 39 wniosków z czego najwięcej w powiecie legnickim – 8, w powiecie wrocławski 4 wnioski a w powiatach lubińskim i świdnickim po 3 wnioski. W pozostałych powiatach ilość złożonych wniosków kształtowała się od 1 do 2. W obszarze C złożono 7 wniosków po 1 kolejno w powiatach: górowskim, kłodzkim, lubińskim, trzebnickim, wołowskim, wrocławskim i ząbkowickim [rys.8].

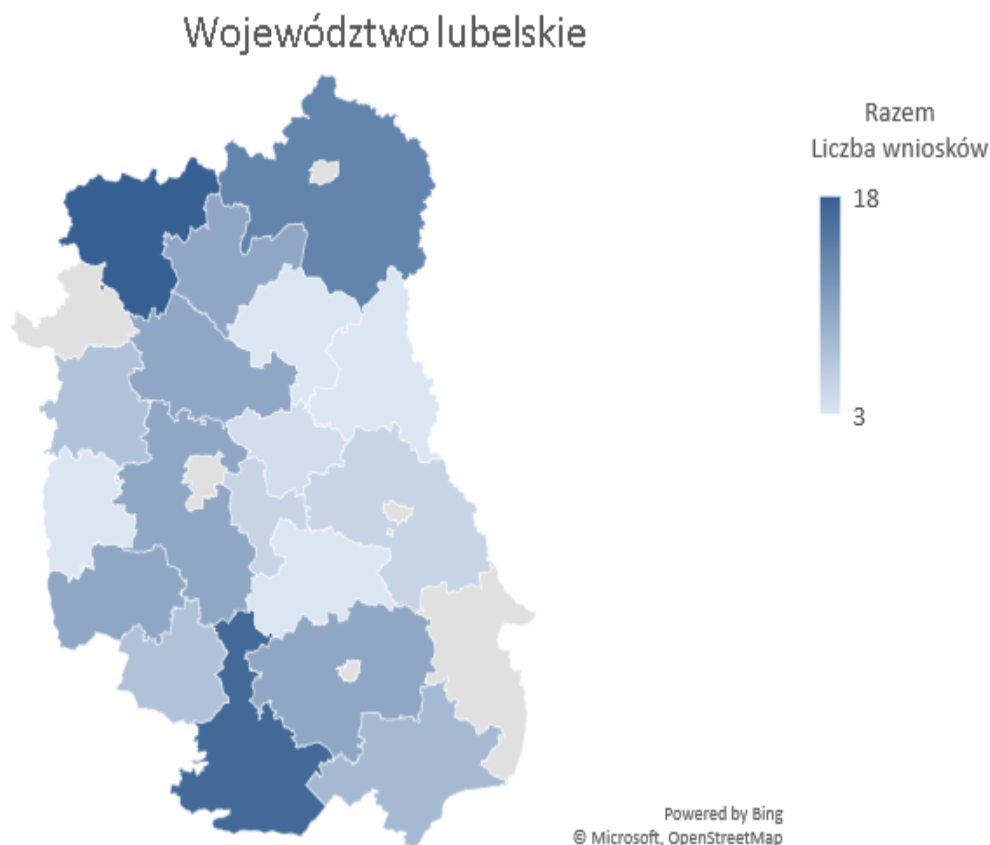
Rys.8. Rozkład ilościowy wniosków w ramach Interwencji I.10.2 z podziałem na powiaty w województwie dolnośląskim.

W kolejnym województwie złożono 1 wniosek w obszarze A, w powiecie radziejowskim. W obszarze B złożono łącznie 130 wniosków. Najwięcej, bo 18 złożono w powiecie inowrocławski, 13 w powiecie toruńskim, 12 w bydgoskim i 10 w powiecie brodnickim. W pozostałych powiatach była to ilość od 1 do 8. Żaden wniosek nie wpłynął w powiecie grudziądzkim. W obszarze C złożono 33 wnioski, w większości składano do 5 wniosków na powiat. Z wyjątkiem powiatów inowrocławskiego, Włocławek i włocławskiego, gdzie nie wpłynął żaden wniosek [rys.9].

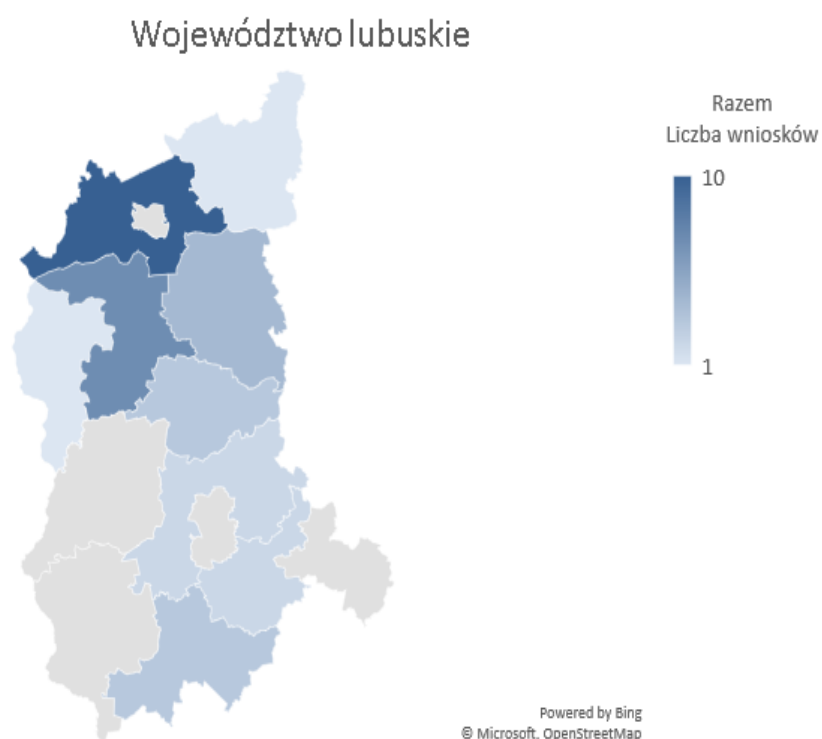
Rys.9. Rozkład ilościowy wniosków w ramach Interwencji I.10.2 z podziałem na powiaty w województwie kujawsko-pomorskim.

W województwie lubelskim nie było zainteresowania uzyskaniem finansowania w ramach obszaru A. Złożono 112 wniosków w obszarze B. Najwięcej 16, 13, 10 złożono kolejno w powiatach łukowskim, biłgorajskim i bialskim. W obszarze C najwięcej - 7 wniosków złożono w powiecie lubartowskim. Żaden nie wpłynął w powiecie: krasnostawskim, łęczyńskim, opolskim, ryckim i włodawskim [rys.10].

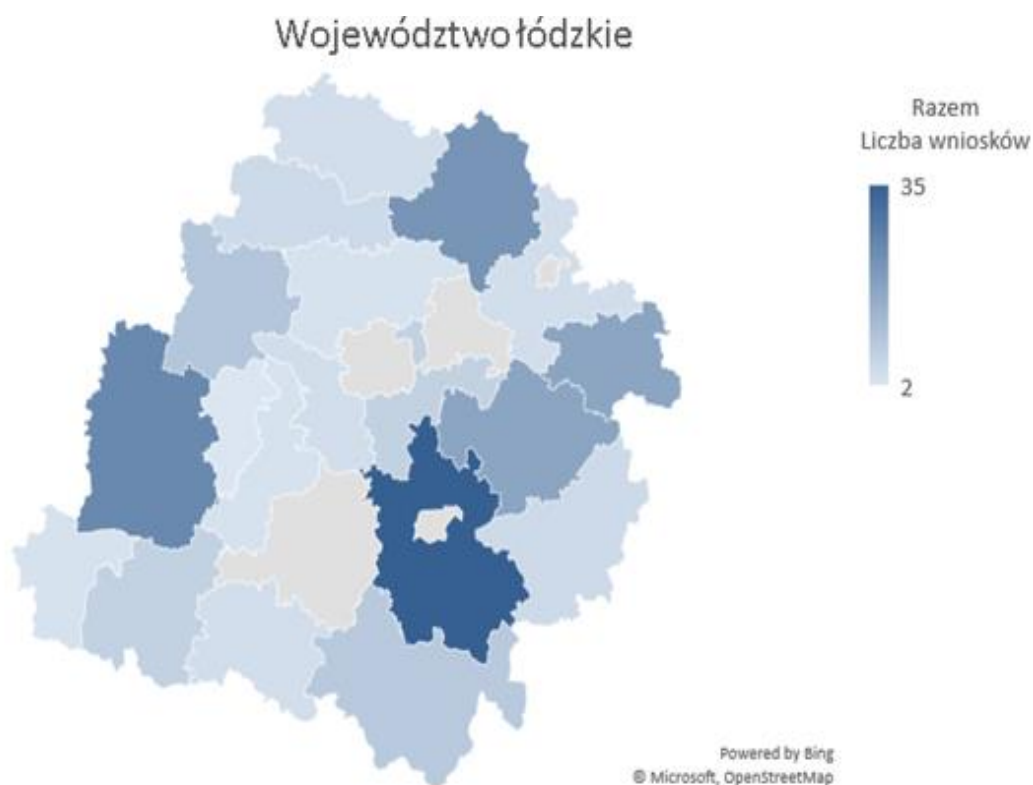
Rys. 10. Rozkład ilościowy wniosków w ramach Interwencji I.10.2 z podziałem na powiaty w województwie lubelskim.

Podobnie jak w województwie lubelskim nie było zainteresowania uzyskaniem finansowania w ramach obszaru A. Najwięcej w ramach obszaru B wpłynęło wniosków w powiecie: gorzowskim - 5, po cztery w powiecie sulęcińskim i żarskim. W pozostałych powiatach składano od 1 do 2 wniosków z wyjątkiem powiatów nowosolskiego i strzelecko-drezdeńskiego gdzie nie wpłynął żaden wniosek. Łącznie w obszarze C złożono 13 wniosków z czego 5 w powiecie gorzowskim, 3 w sulęcińskim, 2 w nowosolskim i po 1 w powiecie międzyrzeckim, strzelecko-drezdeńskim i żagańskim w pozostałych pięciu nie złożono wniosków [rys.11].

Rys. 11. Rozkład ilościowy wniosków w ramach Interwencji I.10.2 z podziałem na powiaty w województwie lubuskim.

W województwie łódzkim złożono wnioski tylko w obszarach B i C. Z czego najwięcej 25 wniosków w obszarze B w powiecie piotrkowskim. Nieco mniej bo 20 wniosków złożono w powiecie sieradzkim, 17 w rawskim, 15 w tomaszowskim i 13 w łowickim. W pozostałych składano od 1 do 7 wniosków. W obszarze C po 10 wniosków złożono w piotrkowskim, kutnowskim, łaskim, wieluńskim. W powiatach wieruszowskim i zgierskim nie złożono żadnego wniosku [rys.12].

Rys.12. Rozkład ilościowy wniosków w ramach Interwencji I.10.2 z podziałem na powiaty w województwie łódzkim.

Województwo małopolskie

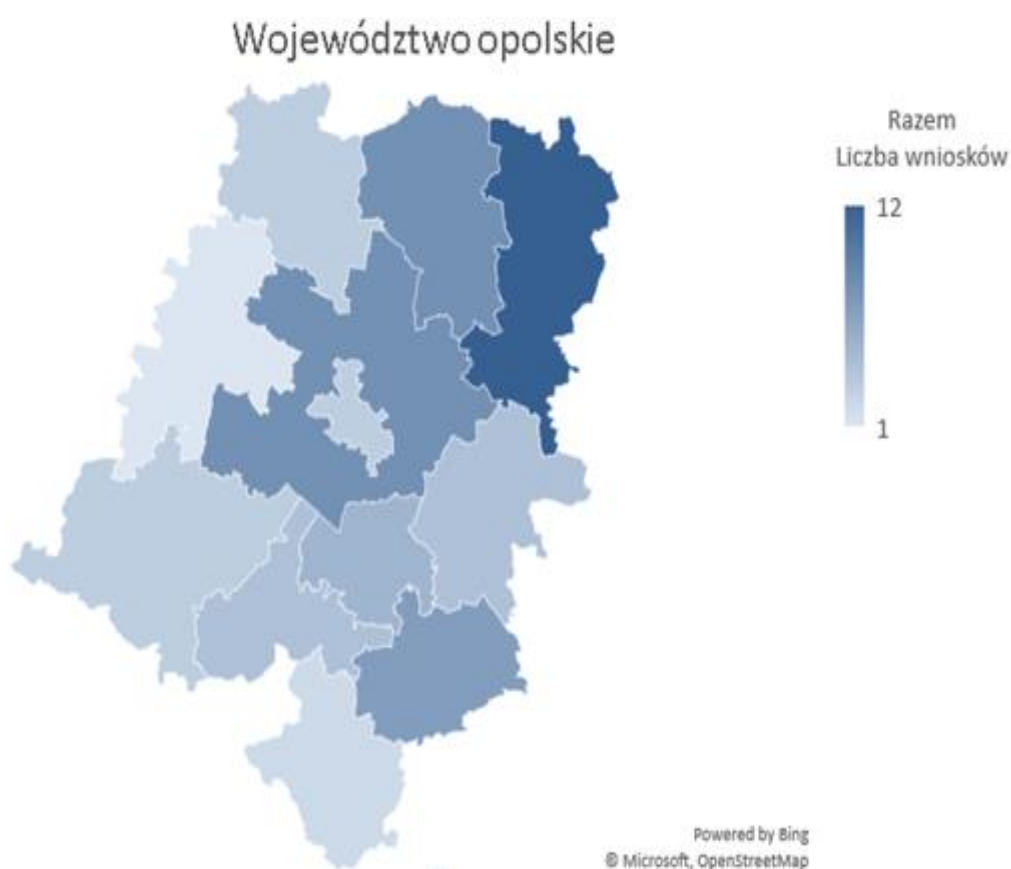
A choropleth map of Małopolska voivodeship, Poland, showing the number of applications (wniosków) by county (powiat). The map uses a color scale from light blue (1) to dark blue (19). The highest number of applications (19) is in the central county of Kraków. Other counties with high numbers (15-18) are also in the central region. The lowest numbers (1-3) are in the western and southern counties.

Razem
Liczba wniosków

19
1

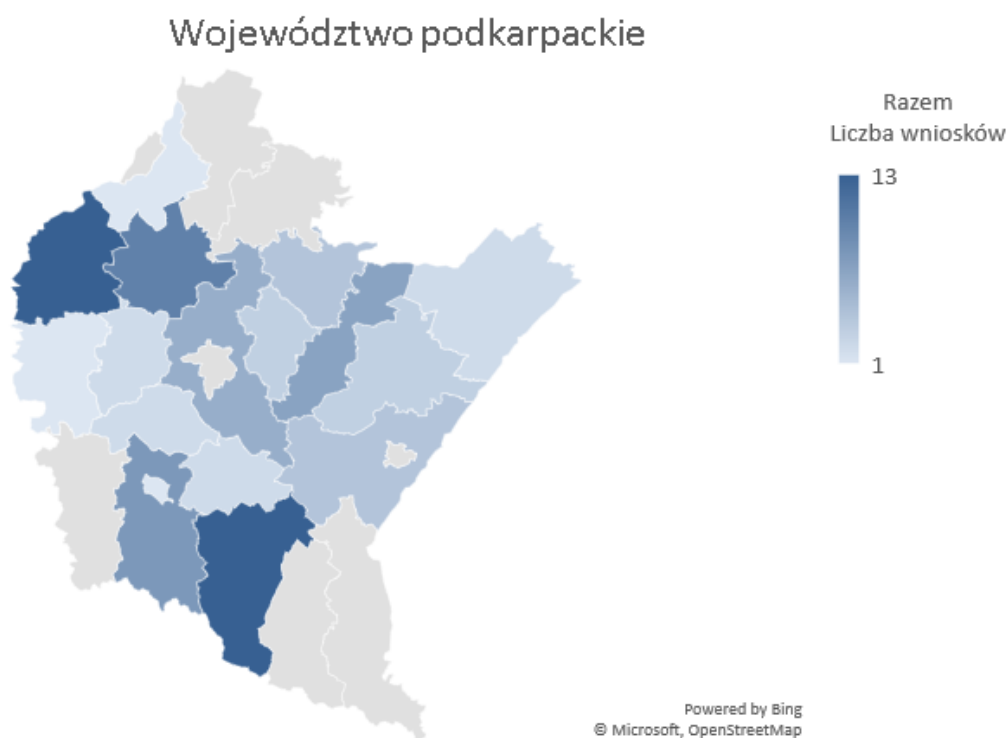
Powered by Bing
© Microsoft, OpenStreetMap

Na 38 złożonych wniosków w obszarze B w województwie opolskim najwięcej bo 7, złożono w powiecie oleskim, o dwa mniej (5) w powiecie kluczborskim i krapkowickim. W pozostałych odnotowano w większości po 2 wnioski z wyjątkiem powiatów brzeskiego i Opola (po 1 wniosku). W obszarze C po 5 wniosków złożono w powiecie oleskim i opolskim. W pozostałych składano od 1 do 3 wniosków oprócz powiatów brzeskiego, głubczyckiego, krapkowickiego i namysłowskiego, gdzie nie złożono żadnego wniosku [rys.14].

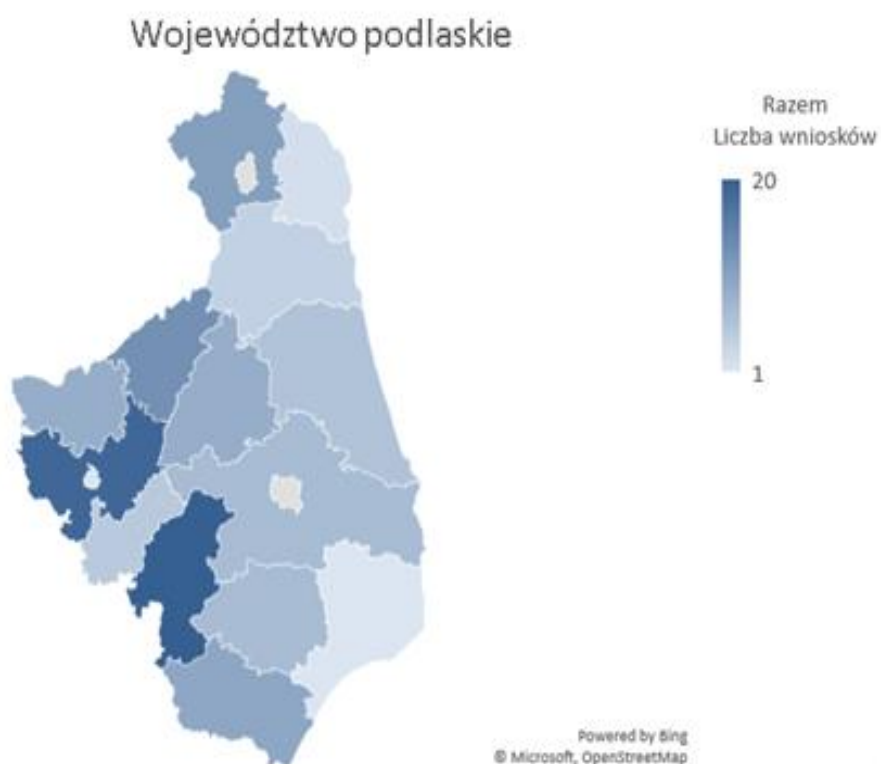
Rys.14. Rozkład ilościowy wniosków w ramach Interwencji I.10.2 z podziałem na powiaty w województwie opolskim.

Na podkarpaciu złożono 1 wniosek na dofinansowanie w obszarze A w powiecie kolbuszowskim. W obszarze B na dofinansowaniem najwięcej – 9 wniosków zostało złożonych w powiecie sanockim i mieleckim, po 5 wniosków w powiecie kolbuszowskim, krośnieńskim, przeworskim, rzeszowskim. W pozostałych powiatach złożono od 1 o 4 wniosków oprócz brzozowskiego, gdzie nie złożono żadnego. W obszarze C najwięcej wniosków (po 4) zaaplikowano w powiecie kolbuszowskim i sanockim. W 8 powiatach nie złożono żadnego wniosku: bieszczadzkim, dębickim, Krosno, leskim, lubaczowskim, przemyskim, ropczycko-sędzinowskim, strzyżowskim i tarnobrzeskim. W pozostałych powiatach ilość złożonych wniosków wyniosła od 1 do 3 wniosków [rys.15].

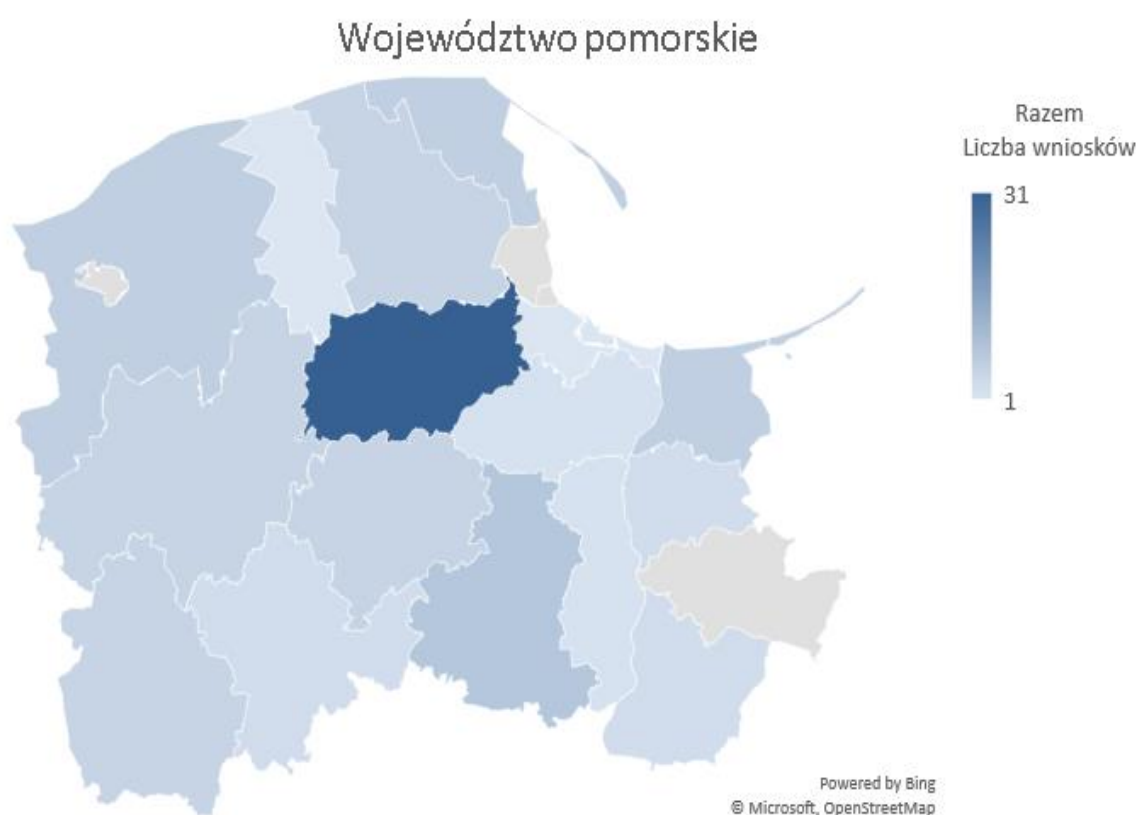
Rys. 15. Rozkład ilościowy wniosków w ramach Interwencji I.10.2 z podziałem na powiaty w województwie podkarpackim.

Na Podlasiu tylko 1 osoba z powiatu sokólskiego była zainteresowana budową instalacji biogazowej. Największe zainteresowanie w obszarze B odnotowano w powiecie wysokomazowieckim - 18 osób, 14 deklaracji było z powiatu łomżyńskiego, 12 z powiatu grajewskiego i 10 z powiatu siemiatyckiego. W pozostałych złożono od 1 do 8 wniosków. Od 1 do 5 wniosków składano w powiatach w obszarze C, gdzie najwięcej (5) odnotowano w powiecie łomżyńskim [rys.16].

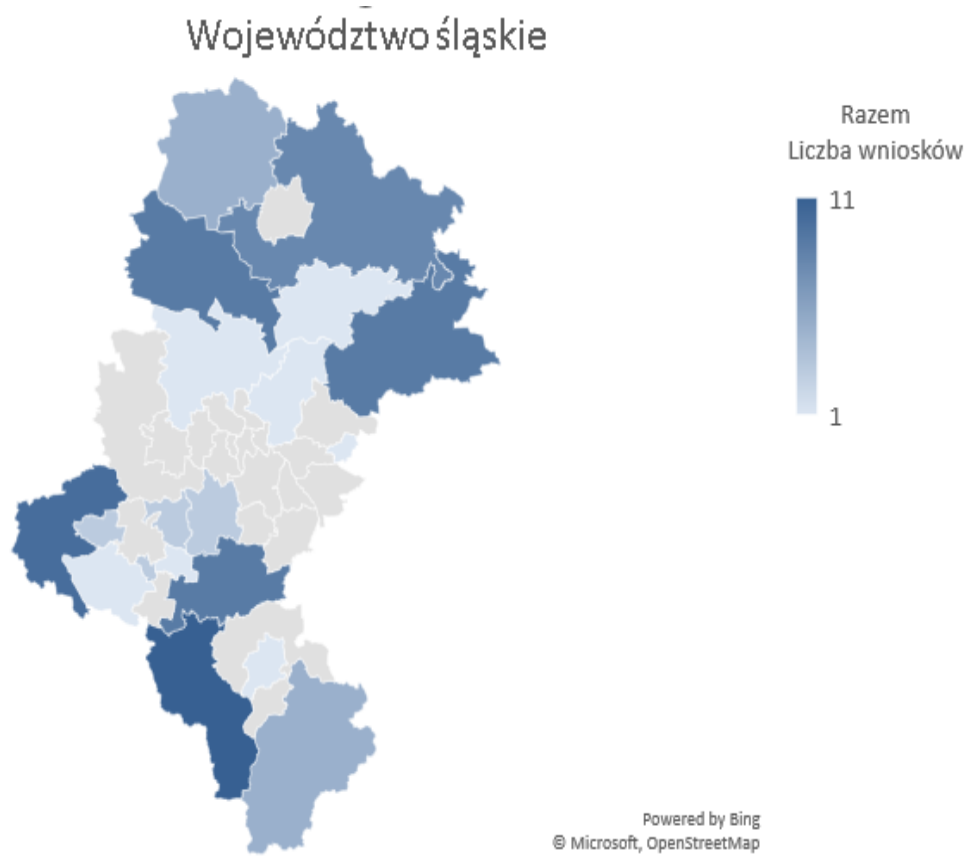
Rys. 16. Rozkład ilościowy wniosków w ramach Interwencji I.10.2 z podziałem na powiaty w województwie podlaskim.

W województwie pomorskim sporym zainteresowaniem cieszyło się dofinansowanie w obszarze B, gdzie złożono łącznie 63 wnioski. Żadnego nie złożono w powiecie lęborskim. Najwięcej wniosków – 15 złożono w powiecie kartuskim, a w pozostałych do 6 wniosków. Również w obszarze C w powiecie kartuskim złożono największą ilość wniosków – 16. Po dwa wnioski w powiecie bytowskim, człuchowskim, kościerskim, słupskim, starogardzkim i wejherowskim, w dwóch po 1 wniosku, a w pozostałych ośmiu żadnego [rys.17].

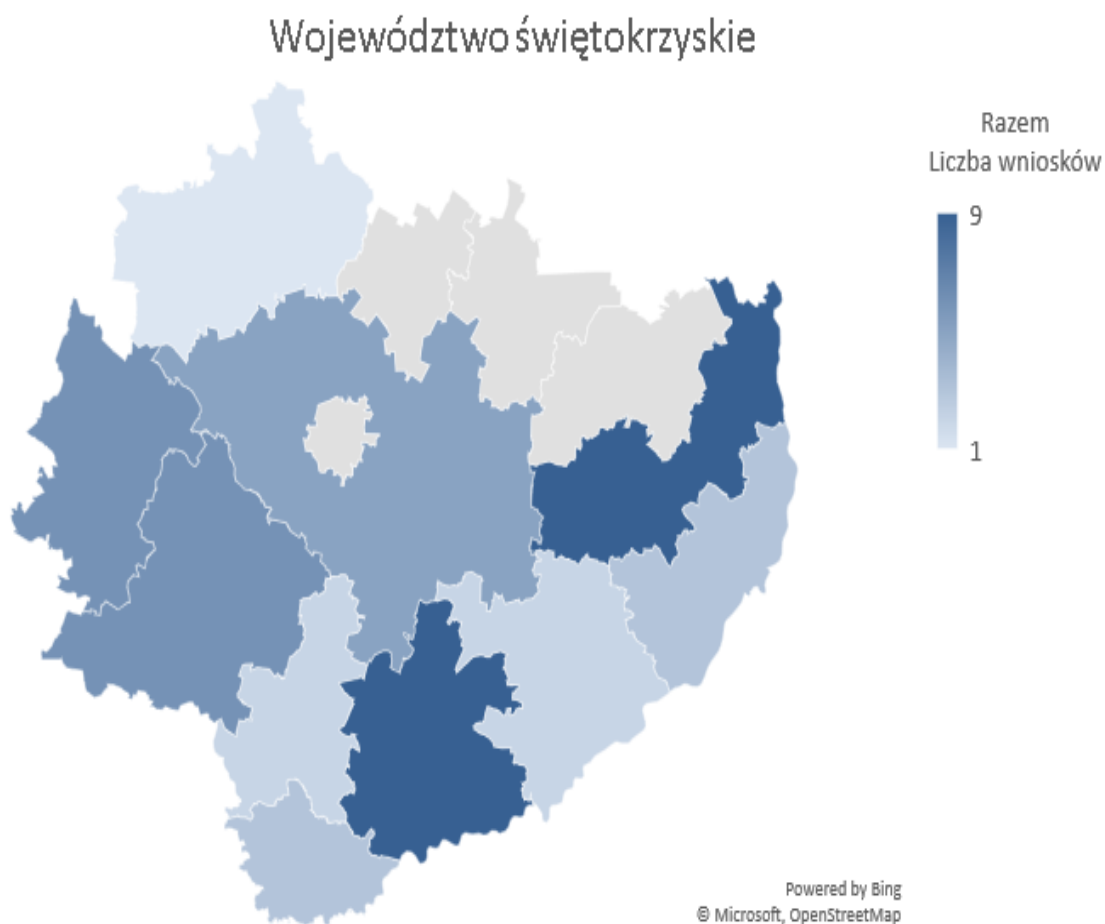
Rys.17. Rozkład ilościowy wniosków w ramach Interwencji I.10.2 z podziałem na powiaty w województwie pomorskim.

W województwie śląskim nikt nie aplikował w powiecie Żory. Najwięcej – 8 wniosków zgłoszono w powiecie pszczyńskim, po 7 w powiecie lublinieckim i częstochowskim, w pozostałych powiatach złożono od 1 do 5 wniosków. W powiecie cieszyńskim, raciborskim i zawierciańskim złożono największą ilość wniosków w obszarze C – odpowiednio po 6, 5 i 4 wnioski. W pozostałych powiatach była to ilość od jednego do dwóch. Żadnego wniosku nie zaaplikowano w powiecie będzińskim, bielskim, Bielsko-Biała, myszkowskim, rybnickim, tarnogórskim i wodzisławskim [rys.18].

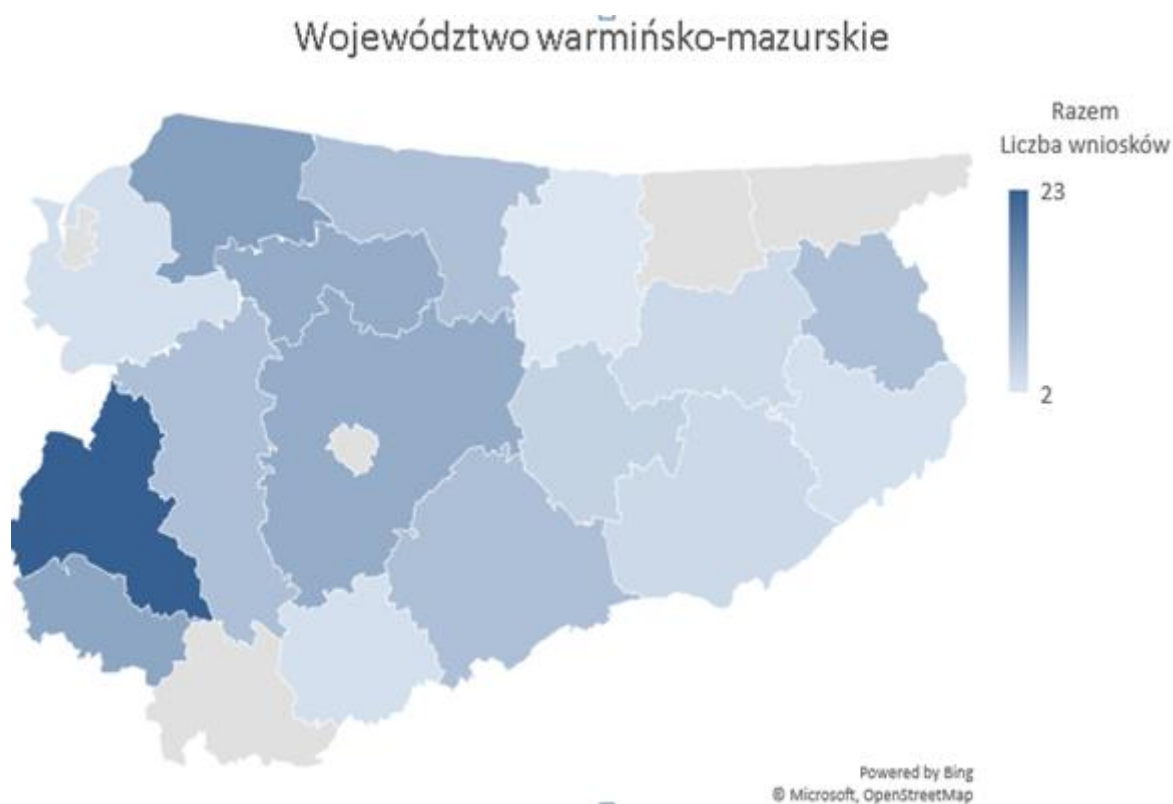
Rys.18. Rozkład ilościowy wniosków w ramach Interwencji I.10.2 z podziałem na powiaty w województwie śląskim.

Średnim zainteresowaniem cieszyła się Interwencja 10.2 w województwie świętokrzyskim, gdzie w obu obszarach B i C składano średnio od 1 do 4 wniosków. Wyjątkiem był w obszarze B powiat opatowski – 5 wniosków i 7 wniosków w powiecie buskim w obszarze C [rys.19].

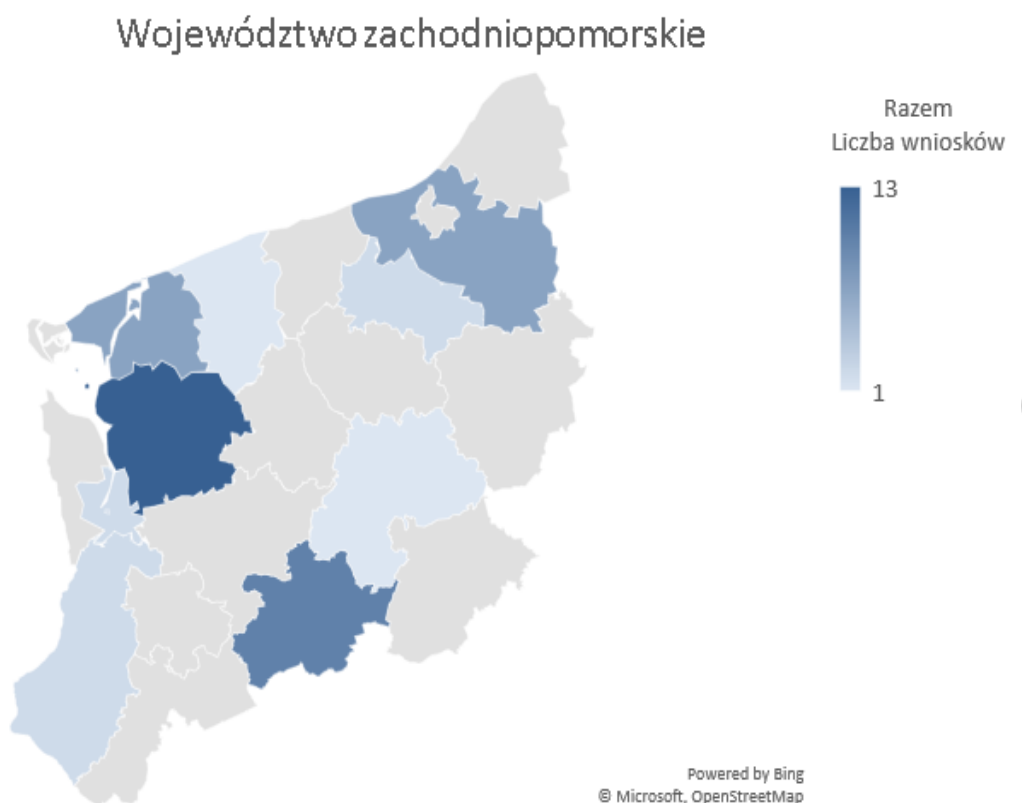
Rys.19. Rozkład ilościowy wniosków w ramach Interwencji I.10.2 z podziałem na powiaty w województwie świętokrzyskim.

100 wniosków złożono w obszarze B w województwie warmińsko-mazurskim. Po 15, 11, 10 i 8 wniosków złożono odpowiednio w powiecie iławskim, lidzbarskim, nowomiejskim i działdowskim. Po 7 zaaplikowano w czterech powiatach: bartoszyckim, olsztyńskim, ostródzkim i szczecińskim. W pozostałych powiatach złożono od 1 do 3 wniosków, oprócz powiatu węgorzewskiego, gdzie nie złożono żadnego wniosku. W obszarze C w większości powiatów złożono od 1 do 4 wniosków, z wyjątkiem powiatu kętrzyńskiego i lidzbarskiego – 0. Odpowiednio 8 i 7 wniosków złożono w powiecie iławskim i braniewskim [rys.20].

Rys.20. Rozkład ilościowy wniosków w ramach Interwencji I.10.2 z podziałem na powiaty w województwie warmińsko-mazurskim.

W województwie zachodniopomorskim zostały złożone wnioski w obszarach B i C. W obszarze B - 7 wniosków zostało złożonych w powiecie choszczeńskim po 6 wniosków w powiecie sławieńskim i koszalińskim. W czterech powiatach białogardzkim, gryfickim, gryfińskim i wałeckim nie aplikowano. W obszarze C najwięcej wniosków złożono w powiecie goleniowskim – 9 i kamieńskim – 6. Nie aplikowano w drawskim. W pozostałych składano od 1 do 3 wniosków [rys.21].

Rys. 21. Rozkład ilościowy wniosków w ramach Interwencji I.10.2 z podziałem na powiaty w województwie zachodniopomorskim.

5. Analiza założeń programowych.

Interwencja 10.2 w ramach Planu Strategicznego WPR 2023-2027 dotyczy wsparcia rolników za działania na rzecz ochrony środowiska i klimatu. Założenia programowe w ramach tej interwencji obejmują różne formy wsparcia finansowego dla rolników, którzy podejmują konkretne działania ekologiczne, spełniają określone normy i praktyki związane z ochroną środowiska i klimatu zgodnie z wymaganiami ekologicznymi i klimatycznymi Unii Europejskiej. W ramach interwencji I.10.2 PS WPR 2023-2027 realizowane są założenia zgodne z celami Unii Europejskiej, takimi jak Zrównoważony Rozwój, Europejski Zielony Ład czy Cele Zrównoważonego Rozwoju (SDGs). *Zrównoważony Rozwój* realizowany jest poprzez inwestycje w odnawialne źródła energii oraz poprawę efektywności energetycznej, interwencja przyczynia się do zrównoważonego rozwoju gospodarstw rolnych. Inwestycje w technologie zwiększające efektywność energetyczną gospodarstw rolnych redukują zużycie energii i wspierają zrównoważony rozwój. Jednym z elementów *Europejskiego Zielonego Ładu* jest czysta energia i walka ze zmianami klimatu. Interwencja I.10.2 pomaga redukować emisje gazów cieplarnianych poprzez wsparcie finansowe m.in. dla biogazowni i fotowoltaiki. Poprzez finansowanie promuje technologie oraz praktyki rolnicze, które minimalizują wpływ na środowisko, przyczyniając się do zachowania zasobów naturalnych i bioróżnorodności. W ramach Interwencji 10.2. realizowane są również *Cele Zrównoważonego Rozwoju* (SDGs)[8]. Interwencja wspiera takie cele jak: zapewnienie dostępu do przystępnych cenowo, niezawodnych, zrównoważonych i nowoczesnych źródeł energii dla wszystkich (SDG 7) oraz podjęcie działań na rzecz przeciwdziałania zmianom klimatu (SDG 13). Interwencja I.10.2 realizuje kilka Celów Zrównoważonego Rozwoju (SDGs) poprzez konkretne inicjatywy i inwestycje takie jak:

- SDG 7 - Czysta i dostępna energia (Affordable and Clean Energy).

Interwencja promuje instalacje odnawialnych źródeł energii (OZE), takich jak biogazownie, panele fotowoltaiczne i turbiny wiatrowe. Dzięki temu rolnicy mogą korzystać z czystej energii, co jednocześnie przyczynia się do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych.

- SDG 12 - Odpowiedzialna konsumpcja i produkcja (Responsible Consumption and Production).

Inwestycje w efektywność energetyczną i nowoczesne technologie pomagają rolnikom zmniejszyć zużycie zasobów, co prowadzi do bardziej zrównoważonych praktyk rolniczych.

➤ SDG 13 - Działania na rzecz klimatu (Climate Action).

Poprzez redukcję emisji CO₂ i innych gazów cieplarnianych oraz wsparcie dla projektów mających na celu zwiększenie odporności gospodarstw na zmiany klimatyczne, interwencja przyczynia się do łagodzenia skutków zmian klimatu.

➤ SDG 15 - Życie na lądzie (Life on Land).

Interwencja wspiera także projekty, które mają na celu ochronę zasobów naturalnych i bioróżnorodności poprzez zrównoważone praktyki rolnicze.

➤ SDG 9 - Innowacyjność, Przemysł, Infrastruktura (Industry, Innovation, and Infrastructure).

Wspieranie innowacyjnych technologii w rolnictwie zwiększa konkurencyjność i efektywność gospodarstw rolnych, przyczyniając się do modernizacji sektora rolniczego.

Interwencja 10.2 poprzez możliwość finansowania, zachęca do wdrażania innowacyjnych rozwiązań, które mają na celu modernizację sektora rolniczego, a tym samym zwiększenie jego konkurencyjności oraz zrównoważonego zarządzania zasobami. Ma kilka kluczowych założeń programowych, które koncentrują się na wspieraniu inwestycji w gospodarstwach rolnych w zakresie odnawialnych źródeł energii (OZE) i poprawy efektywności energetycznej:

1. Wspieranie inwestycji w biogazownie rolnicze - finansowe wsparcie dla rolników, którzy chcą zainwestować w produkcję biogazu (obszar A).
2. Mikroinstalacje produkujące energię słoneczną - wsparcie dla instalacji fotowoltaicznych na terenie gospodarstw rolnych (obszar B).
3. Poprawa efektywności energetycznej budynków gospodarstw rolnych - wsparcie dla inwestycji mających na celu zwiększenie efektywności energetycznej budynków, takich jak izby chłodnicze, magazyny i inne struktury gospodarstwa (obszar C).

Analiza założeń w obszarze A w ramach interwencji I.10.2, dotyczących inwestycji w biogazownie rolnicze, pokazuje, że wsparcie w tym obszarze ma istotne znaczenie dla zrównoważonego rozwoju gospodarstw rolnych i poprawy efektywności

energetycznej gospodarstwa rolnych takich jak: inwestycje w biogazownie rolnicze, które pozwalają na wykorzystanie odpadów rolniczych do produkcji energii, co przyczynia się do redukcji emisji gazów cieplarnianych. Wytworzona energia może być wykorzystana na potrzeby własne gospodarstwa lub sprzedawana do sieci, co poprawia rentowność i niezależność energetyczną rolników. Inwestycje w nowoczesne technologie, takie jak biogazownie, promują innowacyjność w sektorze rolnym. Rolnicy, którzy inwestują w OZE, mogą stać się liderami w swojej branży, co może przyciągnąć dodatkowe inwestycje i partnerstwa. Dodatkowo efektywne zarządzanie odpadami rolniczymi przyczynia się do ochrony lokalnych ekosystemów, a produkcja biogazu zmniejsza zależność od paliw kopalnych, co ma pozytywny wpływ na środowisko.

Obszar B interwencji I.10.2 dotyczy inwestycji w mikroinstalacje produkujące energię z promieniowania słonecznego. Instalacje fotowoltaiczne mają znaczny wpływ na zmniejszenie zużycia energii z konwencjonalnych źródeł. Inwestycje w technologie fotowoltaiczne przyczyniają się do redukcji emisji gazów cieplarnianych oraz zwiększenia niezależności energetycznej. Przykładowo, badanie opublikowane w INIG wykazało, że instalacja fotowoltaiczna o mocy 100 kW może zmniejszyć emisje CO₂ o 49.9 ton rocznie, co stanowi redukcję o 89%. Ponadto badania instytutu NIST sugerują, że domy niskoenergetyczne i net-zero-energy, które integrują systemy PV, mogą zmniejszyć zużycie energii nawet o 6.5% w okresie 25 lat [9]. Podsumowując, analiza założeń programowych w obszarze B obejmuje szeroki zakres aspektów mających na celu ocenę skuteczności, efektywności i korzyści płynących z inwestycji w mikroinstalacje produkujące energię słoneczną.

Obszar C interwencji I.10.2 dotyczy poprawy efektywności energetycznej budynków gospodarstw rolnych. Koncentruje się na kilku kluczowych działaniach, które spełniają założenia programowe jak:

1. Termomodernizacja - ocieplenie budynków, wymiana okien i drzwi na bardziej energooszczędne. Dzięki temu zmniejsza się straty ciepła, co przekłada się na mniejsze zużycie energii na ogrzewanie.
2. Wymiana systemów grzewczych - instalacja nowoczesnych, efektywnych systemów grzewczych, takich jak pompy ciepła, kotły na biomasę czy systemy

kogeneracyjne (produkujące jednocześnie ciepło i prąd), technologii ekonomicznych i ekologicznych.

3. Efektywne oświetlenie - wprowadzenie energooszczędnych źródeł światła, np. LED, które zużywają mniej energii niż tradycyjne żarówki. Zastosowanie czujników ruchu i automatycznych systemów sterowania oświetleniem, które przyczynia się do oszczędności.
4. Instalacje odnawialnych źródeł energii (OZE) - montaż paneli fotowoltaicznych, małych turbin wiatrowych czy systemów solarnych, które pozwalają na samodzielną produkcję energii. Dzięki temu gospodarstwa mogą częściowo lub całkowicie uniezależnić się od zewnętrznych dostawców energii.

Według Building Performance Institute Europe (BPIE) [9] Polska może szybko i skutecznie ograniczyć zużycie energii cieplnej aż o 40% poprzez termomodernizację budynków. Odpowiada to redukcji o 52 TWh energii cieplnej rocznie. Budynki odpowiadają za 40% całkowitej emisji CO₂ w Unii Europejskiej. Większość tych emisji, bo od 79% do 85%, pochodzi z energii zużywanej na ogrzewanie, chłodzenie i zasilanie budynków (emisyjność operacyjna). Pozostałe 15-21% przypada na tzw. emisyjność wbudowaną, czyli emisje związane z materiałami budowlanymi i procesami konstrukcyjnymi. Inwestycje w termomodernizację są koniecznością, aby zmniejszyć straty energii o 40% i dostosować budynki do unijnych wymogów klimatycznych. Zastosowanie nowoczesnych technologii, takich jak fotowoltaika, pompy ciepła, wysokiej jakości materiały o niskim śladzie węglowym, umożliwi obniżenie kosztów eksploatacji budynków.

Analiza założeń programowych dla Interwencji 10.2 pozwala na skuteczniejsze zaplanowanie i wdrożenie działań wspierających rolników w kierunku bardziej zrównoważonej produkcji, zgodnie z wymaganiami ekologicznymi i klimatycznymi UE. Aby stwierdzić, czy założenia programowe dla Interwencji I.10.2 zostały wypełnione, potrzebna jest kompleksowa analiza oparta na dostępnych danych, raportach oraz opiniach uczestników programu po zakończeniu programu.

6. Analiza kontraktowania środków

Interwencja I.10.2 w Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 koncentruje się na wspieraniu inwestycji w rolnictwie, które przyczyniają się do modernizacji gospodarstw rolnych oraz promują zrównoważony rozwój. Obejmuje ona kilka kluczowych obszarów, takich jak:

- Odnawialne Źródła Energii (OZE) których celem jest promowanie instalacji biogazowych, fotowoltaicznych oraz wiatrowych. Zastosowanie technologii OZE pozwalają rolnikom korzystać z czystszych źródeł energii, redukując jednocześnie emisję gazów cieplarnianych.
- Efektywność Energetyczna, która dotyczy inwestycji w technologię oraz infrastrukturę, które pozwalają na bardziej efektywne zarządzanie zużyciem energii w gospodarstwach, co przekłada się na oszczędności oraz mniejsze obciążenie środowiska.
- Modernizacja i Innowacje: wsparcie dla innowacyjnych projektów, które zwiększają konkurencyjność oraz rentowność gospodarstw rolnych, przy jednoczesnym dbaniu o zasoby naturalne.

Kontraktowanie środków w ramach tej interwencji polega na udzielaniu wsparcia finansowego dla projektów, które spełniają powyższe kryteria. Rolnicy i przedsiębiorcy rolni mogą składać wnioski o dofinansowanie na konkretne przedsięwzięcia, które przyczyniają się do realizacji celów Interwencji 10.2

Przyjęte wnioski (1685 szt.) w ramach Interwencji I. 10.2 są na różnym etapie rozpatrywania WOPP [tab.6]. Etap kontraktowania, rozpatrywania wniosków o pomoc podany jest na dzień 13.11.2024r (dane ARiMR).

Tab.6. Etap obsługi WOPP dla Interwencji I.10.2.- „Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej”

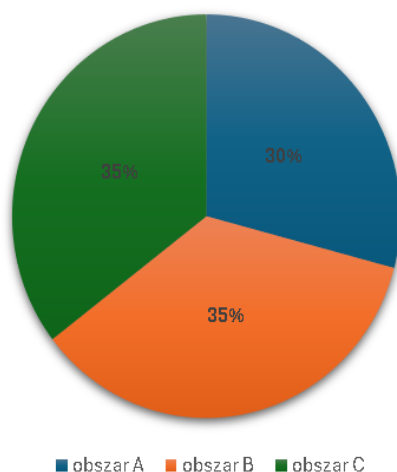
	Obszar B	Obszar C	Suma
Kontrola merytoryczna	26	3	29
Kontrola merytoryczna po wezwaniach	57	13	70
Ocena punktowa	9	17	26
Oczekiwanie na podpisanie Umowy	1		1
Skierowany do uzupełnienia braków	37	12	49
Skierowany do wyjaśnień	21	4	25
Sprawdzenie dostępności środków i zatwierdzenie	4	5	9
Umowa zawarta	3	1	4
Weryfikacja formalna	202	72	274
Weryfikacja formalna po wezwaniu	498	109	607
Weryfikacja wykluczeń	398	184	582
Wstępne zatwierdzenie oceny	2	1	3
Oczekiwanie na złożenie weksła	3		3
Nieznany	3		3
	1264	421	1685

Według otrzymanych danych, w ramach Interwencji zostały podpisane cztery Umowy. W obszarze C są to trzy wnioski: z województwa warmińsko – mazurskiego, zachodniopomorskiego i opolskiego na łączną kwotę 527 548,88 zł. Z obszaru B uzyskał dofinansowanie jeden wniosek z województwa wielkopolskiego, powiat krotoszyński na kwotę 48 479,35 zł. Łączna kwota przyznanej pomocy na podstawie podpisanych umów na dzień 13.11.2024 wynosi 576 028,23 zł. Na podpisanie umowy oczekuje jeden wniosek z obszaru B z województwa kujawsko-pomorskiego. Trzy wnioski mają statut nieznany.

Kontroli merytorycznej poddane są 29 wnioski. Natomiast po uzupełnieniach dokumentów, po wezwaniach na kontrolę merytoryczną oczekuje 70 wniosków. Weryfikacji formalnej po wezwaniach poddane są 607 wnioski z tego 498 wnioski z obszaru B. Po wstępnym zatwierdzeniu są 3 wnioski: dwa z obszaru B i jeden z obszaru C z województw: lubelskiego, opolskiego i pomorskiego.

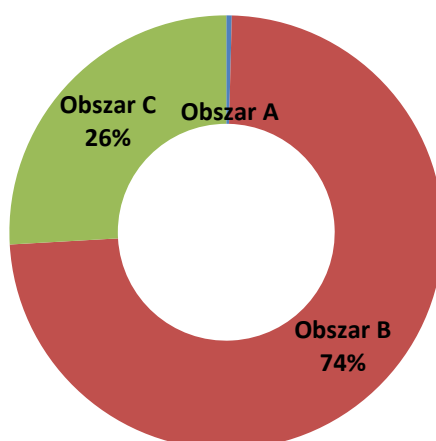
7. Analiza pozostałych danych ARiMR.

W ramach Interwencji I.10.2. „Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej” przewidziana całkowita pula środków została podzielona równomiernie dla obszaru B i C ok. 35 % a dla obszaru A ok. 30% [rys.22].

Rys. 22. Procentowy podział finansowania przewidziany dla obszarów A, B, C w Interwencji I.10.2.

Najwięcej wniosków złożono w obszarze B na mikroinstalacje produkujące energię z promieniowania słonecznego. Najmniejszym zainteresowaniem cieszyło się dofinansowanie na instalacje biogazowe (obszar A) 9 wniosków [rys.23].

Rys.23. Rozkład procentowy złożonych wniosków w ramach interwencji I.10.2.

Łączna kwota wszystkich 2 189 wniosków złożonych w ramach interwencji I.10.2. wyniosła 273 347 052,53 zł, to jest ok. 19% z przewidzianej do wydatkowania kwoty całkowitej 1 193 126 582,00 zł. Na dzień 13.11.2024 nie przyjęto do realizacji (odrzucono) 504 wnioski na kwotę 67 634 272,6 zł.

W obszarze A wspierającym inwestycje dotyczące biogazowni rolniczej, w ramach naboru objętego niniejszym ogłoszeniem limit środków finansowych, ustalono na kwotę 347 607 000 zł. Złożono wnioski na kwotę 10 270 975 zł, przy czym wszystkie zostały odrzucone [tab.7].

Tab.7. Liczba i wielkość finansowania złożonych wniosków
z podziałem na województwa - Obszar A.

Województwo	Liczba wniosków złożonych	Liczba wniosków odrzuconych.	Wnioskowana kwota pomocy w zł	Kwota pomocy wniosków odrzuconych w zł
dolnośląskie	1	1	1 500 000,00	1 500 000,00
kujawsko-pomorskie	1	1	500 000,00	500 000,00
lubelskie				
lubuskie				
łódzkie				
małopolskie				
mazowieckie	3	3	4 495 000,00	4 495 000,00
opolskie				
podkarpackie	1	1	1 453 400,00	1 453 400,00
podlaskie	1	1	663 975,00	663 975,00
pomorskie				
śląskie				
świętokrzyskie				
warmińsko-mazurskie				
wielkopolskie	2	2	1 658 600,00	1 658 600,00
zachodniopomorskie				
Razem:	9	9	10 270 975,00	10 270 975,00

* dane ARiMR na dzień 13.11.2024.r

Ogólna pula środków przeznaczona na interwencję I.10.2 „Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej” w obszarze B obejmującym inwestycje dotyczące mikroinstalacji produkujących energię z promieniowania słonecznego, w ramach naboru objętego niniejszym ogłoszeniem wyniosła 4 22 759 796 zł przyznano (wnioski nieodrzucone na dzień 13.11.2024r.) finansowanie na kwotę 172 621 428,29 zł co stanowi ok. 29% kwoty

przewidzianej do wydatkowania w obszarze B [tab.8]. Kwota może ulec zmianie ze względu na ciągle jeszcze trwający proces weryfikacyjny wniosków.

Tab. 8. Liczba i wielkość finansowania złożonych wniosków
z podziałem na województwa - Obszar B

Województwo	Liczba wniosków złożonych	Liczba wniosków odrzuconych.	Wnioskowana kwota pomocy w zł	Kwota pomocy wniosków odrzuconych w zł
dolnośląskie	39	14	4 625 747,35	1 634 223,00
kujawsko-pomorskie	130	26	13 353 924,40	2 669 697,40
lubelskie	112	25	9 652 986,37	2 226 565,85
lubuskie	26	2	3 290 507,85	218 737,35
łódzkie	143	21	13 302 885,81	2 702 844,80
małopolskie	63	12	5 472 951,75	835 751,35
mazowieckie	324	60	37 767 209,80	6 662 268,05
opolskie	38	11	4 093 374,70	1 255 011,15
podkarpackie	58	16	5 497 526,85	1 451 379,35
podlaskie	101	21	13 415 091,26	2 865 046,60
pomorskie	63	12	6 029 468,80	1 104 534,20
śląskie	60	16	6 818 299,85	1 670 555,75
świętokrzyskie	20	7	1 705 612,15	516 412,00
warmińsko-mazurskie	100	28	9 181 201,90	2 649 974,20
wielkopolskie	293	60	33 642 953,05	6 615 077,20
zachodniopomorskie	43	14	4 771 686,40	1 309 155,75
Razem:	1 613	355	172 621 428,29	36 387 324,00

* dane ARiMR na dzień 13.11.2024.r

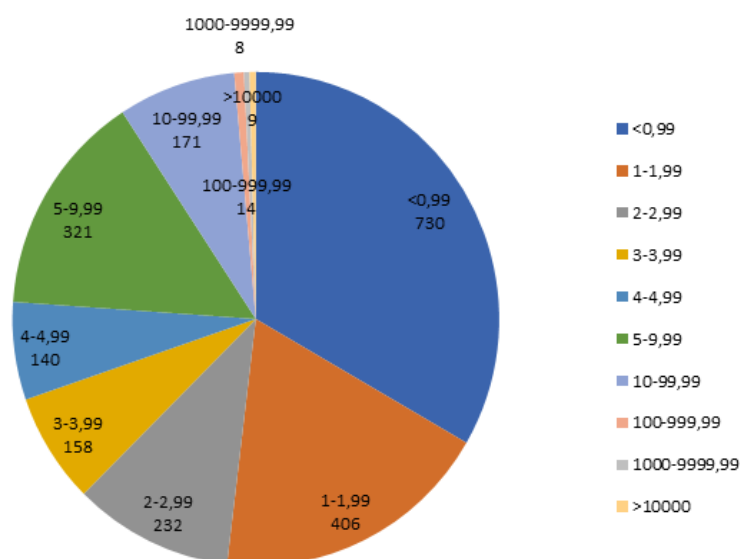
Natomiast w obszarze C obejmującym inwestycje dotyczące rozwiązań poprawiających efektywność energetyczną budynków gospodarstw rolnych, w ramach naboru objętego niniejszym ogłoszeniem łączna kwota złożonych wniosków wyniosła 90 454 649,24zł czyli 18% z limitu środków finansowych, do którego ARiMR może przyznać pomoc w ramach naboru [tab.9]. Kwota może ulec zmianie ze względu na ciągle jeszcze trwający proces weryfikacyjny wniosków.

Tab.9. Liczba i wielkość finansowania złożonych wniosków
z podziałem na województwa obszar -Obszar C.

Województwo	Liczba wniosków złożonych	Liczba wniosków odrzuconych.	Wnioskowana kwota pomocy w zł	kwota pomocy wniosków odrzuconych w zł
Dolnośląskie	7	4	968 374,30	487 825,00
kujawsko-pomorskie	33	7	5 541 756,25	963 075,00
Lubelskie	43	15	6 305 437,90	2 010 986,60
Lubuskie	13	3	2 374 374,00	600 000,00
Łódzkie	52	16	7 733 269,15	2 235 291,25
Małopolskie	34	10	4 690 462,40	1 044 385,60
Mazowieckie	64	15	9 823 804,85	2 124 554,35
Opolskie	22	5	3 280 515,80	823 881,45
Podkarpackie	25	6	3 394 437,85	559 614,90
Podlaskie	22	7	3 741 062,99	1 196 892,60
Pomorskie	30	6	5 083 682,75	1 079 500,00
Śląskie	25	6	4 278 778,70	935 595,00
Świętokrzyskie	26	3	3 594 107,20	307 268,00
warmińsko-mazurskie	37	9	6 261 223,60	1 550 088,75
Wielkopolskie	97	25	16 629 112,65	4 527 105,10
zachodniopomorskie	37	3	6 754 248,85	530 000,00
Razem:	567	140	90 454 649,24	20 976 063,60

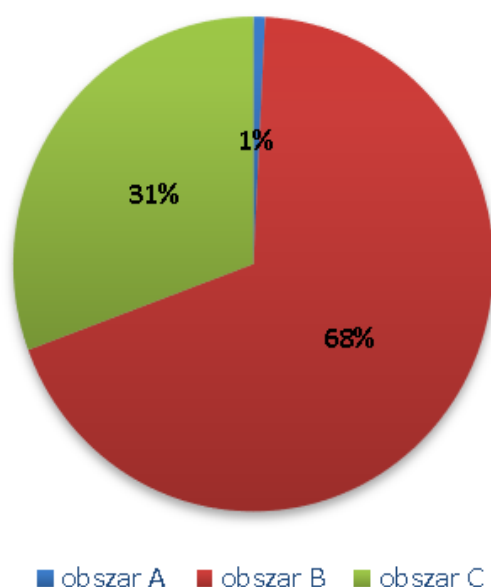
* dane ARIMR na dzień 13.11.2024r.

Istotna dla wyboru wartości i obszaru Interwencji 10.2 była powierzchnia zadeklarowanych działek. Powierzchnie działek deklarowanych we wnioskach [w ha] charakteryzowało duże zróżnicowanie. Do programu zgłaszali się głównie rolnicy o małej posiadanej powierzchni ziemi. Ponad połowa z nich ma w swoim posiadaniu mniej niż 2 ha. Ponad 90% posiada mniej niż 10 ha powierzchni [rys.24].

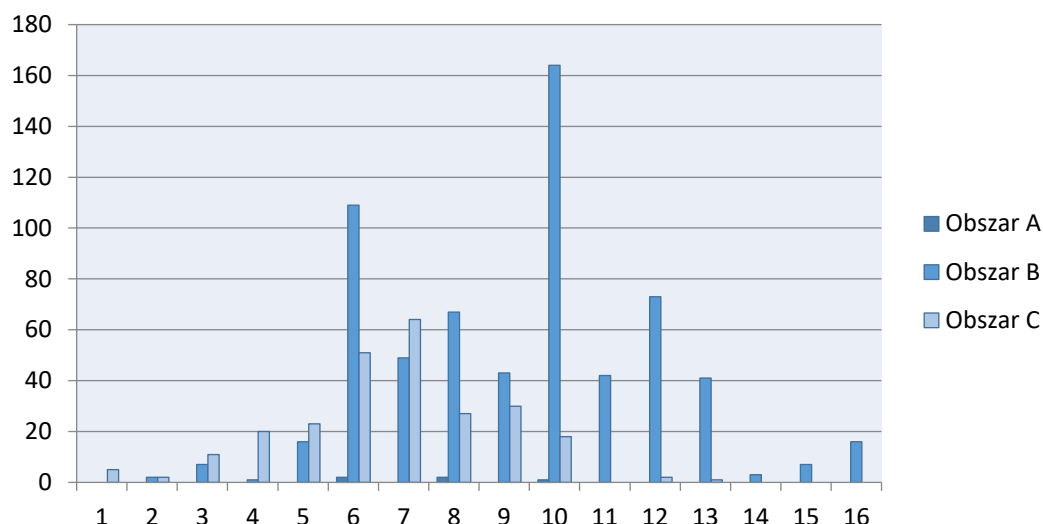
Rys.24. Rozkład ilościowy wniosków z podziałem na posiadany
areal wnioskodawców.

Ponieważ Interwencja ma na celu zmniejszenie presji działalności rolniczej na środowisko, m.in. właściwe zagospodarowanie odpadów i produktów ubocznych z rolnictwa oraz poprawę efektywności energetycznej istotne w interwencji było kryterium produkcji zwierzęcej (4 pkt) - „jeżeli wnioskodawca prowadził w okresie ostatnich 12 miesięcy poprzedzających miesiąc w którym przypada dzień rozpoczęcia terminu naboru, produkcję zwierząt gospodarskich, a liczba tych zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie w tym okresie, obliczana w kalkulatorze opracowanym przez ARiMR, w przeliczeniu na DJP, wynosi co najmniej 5”. Najczęściej kryterium to spełniane było w obszarze B, gdzie przyznano 4 pkt 349 wnioskodawcom, w 156 spełniono to kryterium w obszarze C i w 4 przypadkach w obszarze A [rys.25].

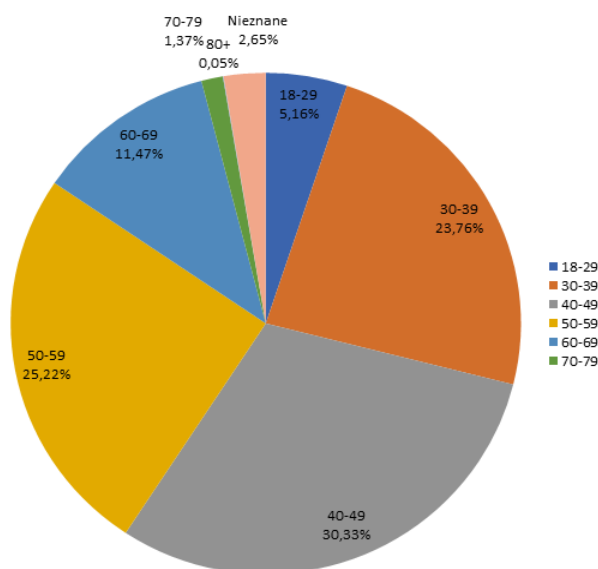
Rys. 25. Rozkład procentowy wniosków – kryterium produkcji zwierzęcej.

Ilość wszystkich punktów otrzymanych przez wnioskodawców była również zróżnicowana i zależała od wybranego obszaru Interwencji. Ich ilość nie gwarantowała otrzymania dofinansowania. Ilość punktów, które można było otrzymać kształtowała się od 0 do 16 punktów. Najwięcej wniosków - 164 otrzymało 10 pkt z obszaru B. Nieco mniej - 109 wniosków otrzymało 6 pkt. Tylko jeden wniosek został oceniony na 16 pkt. W obszarze C najwięcej bo 64 wnioskom przyznano 7 punktów, nieco mniej - 51 wniosków w tym samym obszarze otrzymało 6 pkt [rys.26].

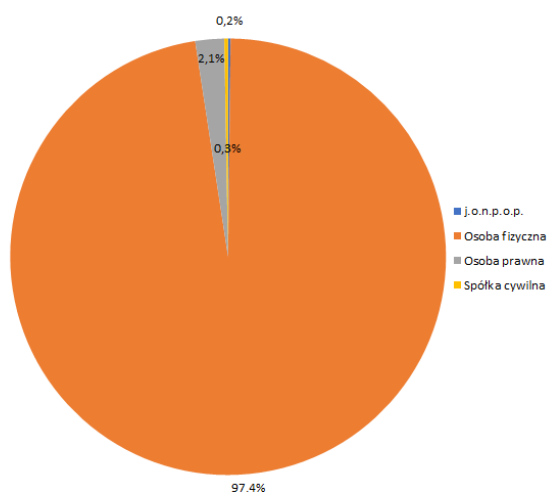
Rys.26. Rozkład ilościowy wniosków w zależności od przyznanych punktów z podziałem na obszary A, B, C Interwencji 10.2.

Wiek wnioskujących był bardzo zróżnicowany. Najmłodszy wnioskodawca jest z województwa mazowieckiego (powiat grójecki) i ma ukończone 19 lat, natomiast najstarszy miał 81 lat i pochodzi z podkarpacia. W definicję „młodego rolnika” (osoba, która nie przekroczyła 40 lat w momencie składania wniosku) wpisywało się 715 wnioskodawców w wieku od 19 do 40 lat. Najaktywniejszą grupą wiekową okazały się osoby w przedziale wiekowym 40-49 lat. Prawie 80% wnioskujących była w wieku 30-59 lat. Poniżej przedstawiono strukturę wieku wnioskodawców w postaci graficznej.

Rys.27. Struktura wieku wnioskodawców.

Dominującą formą prawną wnioskujących jest osoba fizyczna. Ponad 97% wnioskodawców właśnie taki status prawny zadeklarowało. Kolejne 2% funkcjonuje jako osoba prawna, natomiast 0,5% stanowią spółki cywilne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej [rys.28].

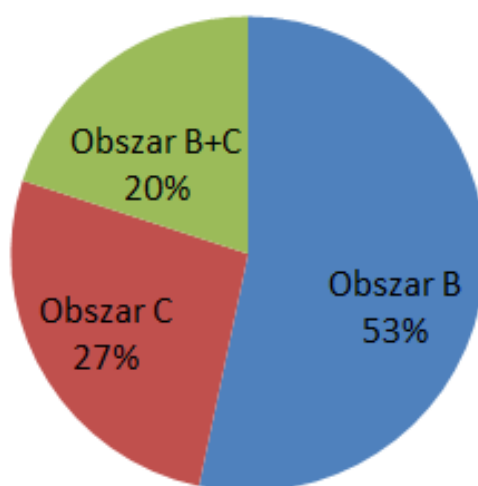

Rys.28. Forma prawna wnioskodawców.

8. Analiza badania ankietowego.

W celu weryfikacji potencjalnych ryzyk związanych z realizacją interwencji I.10.2, takich jak brak odpowiedniego doradztwa, brak dostępu do informacji, niewystarczające wsparcie finansowe lub trudności w aplikacji wniosku zaprojektowano proces ankietyzacji. Uzupełniono go o wywiad bezpośredni polegający na rozmowach z doradcami rolniczymi oraz samymi wnioskodawcami. Grupą docelową ankietyzacji byli rolnicy w wybranym województwie, którzy złożyli lub zamierzali złożyć wniosek w ramach Interwencji 10.2. Zakres pytań ujętych w arkuszach pokrywał się z zakresem danych otrzymanych od ARiMR przyjętych do analizy. Istotne było uzyskanie informacji o problemach związanych ze złożeniem wniosku oraz informacji jakich zmian w aplikacji wnioskodawcy oczekują.

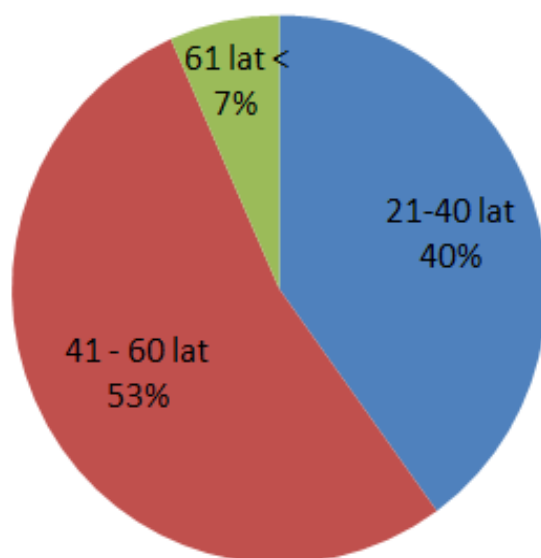
Wypełnione ankiety przez zainteresowanych pozwoliły na poznanie profilu działalności ankietowanych właścicieli gospodarstw rolnych, wielkości ich gospodarstw, wieku i wielu innych aspektów, które miały wpływ na uczestnictwo w programie. Wśród biorących udział w ankiecie producentów rolnych [rys.29] przedstawiono obszary, w których zostały przygotowane wnioski o dofinansowanie.

Rys.29. Obszary tematyczne uczestnictwa ankietowanych.

Wśród ankietowanych nie było żadnego wnioskującego w obszarze A, jednak z uwagi na specyfikę instalacji biogazowych przypuszczać można, że powodem słabej frekwencji było niedostosowanie programu do realiów inwestycji biogazowych.

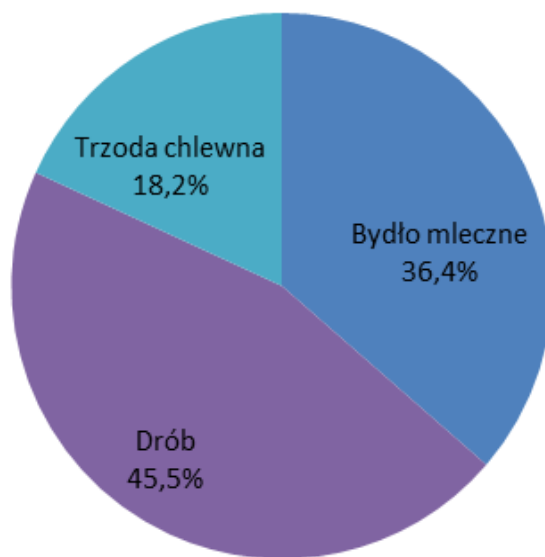
W większości z naboru skorzystali wnioskujący w wieku 41-60 lat. Znaczną grupę stanowią też uczestnicy w przedziale wiekowym 21-40 lat. Jedynie nieliczni rolnicy powyżej 61 roku życia byli zainteresowani wnioskowaniem o pomoc w ramach Interwencji I.10.2 [rys.30]. Otrzymana informacja pokrywała się z analizą danych otrzymanych z ARiMR co świadczy że wybrana losowo grupa respondentów była grupą reprezentatywną a otrzymane informacje można uznać za rzetelne.

Rys.30. Przedział wiekowy ankietowanych.

Wszyscy ankietowani deklarowali uprawę polową na terenie swojego gospodarstwa, natomiast blisko połowa ankietowanych (46,7%) zajmują się także hodowlą zwierząt gospodarskich.

Średnia wielkość gospodarstwa ankietowanych to przeliczeniowo 78 ha. Zróżnicowanie pomiędzy wielkością gospodarstw było bardzo duże – świadczy o tym mediana wielkości gospodarstw, która wynosi 50,9 ha.

Rys.31. Podział ankietowanych ze względu na rodzaj prowadzonej hodowli.

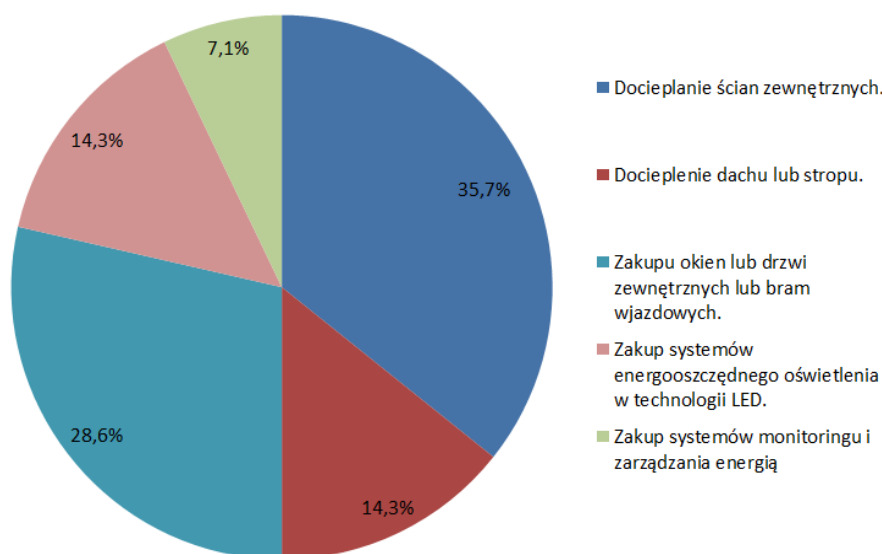
Wśród ankietowanych hodowców, największy udział mają hodowcy drobiu (głównie kurczak brojler, ale znaleźli się także hodowcy perliczki, kaczki i gęsi) [rys.31]. W przeliczeniu na jednostki przeliczeniowe zwierząt hodowlanych tylko 2 gospodarstwa posiadały powyżej 200 DJP, 7 gospodarstw posiadało w zakresie od 50 do 100 jednostek DJP, natomiast w dwóch przypadkach było to mniej niż 50 DJP. Żaden z ankietowanych uczestników programów nie prowadzi uprawy ekologicznej.

Większość z ankietowanych uczestników programu wykazywała brak jakichkolwiek dodatkowych źródeł energii na terenie gospodarstwa, które opierały się tylko i wyłącznie na dostawach sieciowych energii elektrycznej. Jedynie 20% ankietowanych rolników generowało własną energię elektryczną z modułów fotowoltaicznych. Zaobserwowano zależność, że większa ilość rolników prowadzących hodowlę zwierząt aplikowała do programu, gdzie możliwa była poprawa efektywności energetycznej m. in. budynków inwentarskich. Najczęściej była to modernizacja oświetlenia, ocieplenie budynków, ogrzewanie i wymiana urządzeń na nowe, bardziej efektywne energetycznie. Połowa z ankietowanych wyraziła chęć zakupu magazynu energii do systemu fotowoltaicznego, celem bardziej efektywnego wykorzystywania produkowanej na terenie gospodarstwa energii elektrycznej. Jeden z ankietowanych zadeklarował zakup kolektorów słonecznych.

W obszarze C ankietowani składali wnioski o dofinansowanie do takich prac, jak:

- docieplanie ścian zewnętrznych,
- docieplenie dachu lub stropu,
- zakupu okien lub drzwi zewnętrznych lub bram wjazdowych,
- zakup systemów energooszczędnego oświetlenia w technologii LED,
- zakup systemów monitoringu i zarządzania energią.

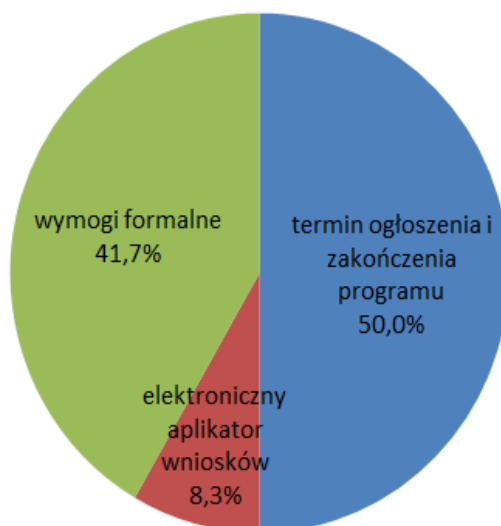
Największym zainteresowaniem cieszyło się docieplenie ścian zewnętrznych oraz zakupu okien lub drzwi zewnętrznych lub bram wjazdowych. Są to inwestycje związane z oszczędnością energii szczególnie w okresie zimowym, gdy system grzewczy pracuje, ale także w okresie letnim, gdzie możliwe jest lepsze odizolowanie od warunków zewnętrznych i oszczędności na klimatyzację pomieszczeń [rys.32].

Rys.32. Docelowe przeznaczenie wnioskowanych środków w obszarze C.

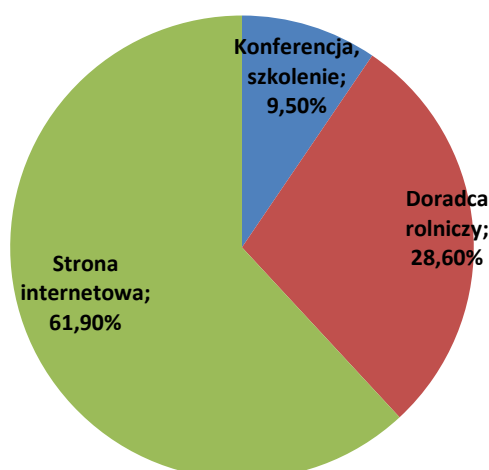
Ankietowani pytani o planowane rezultaty Interwencji 10.2 wskazywali na tańszą energię elektryczną (61%) oraz na potrzebę zmodernizowania gospodarstwa (39%).

Natomiast na pytanie, co stanowiło największy problem przy złożeniu wniosku wskazywali na wymogi formalne, zbyt krótki okres aplikacji wniosku oraz na samo oprogramowanie aplikacyjne [rys.33].

Rys.33. Problemy z procedurą wnioskowania według ankietowanych.

Ostatnim aspektem istotnym z perspektywy organizatora programu Interwencja 10.2 jest kwestia właściwego promowania programu. Ankietowani wskazali internet (61,9%) jako główne źródło informacji o programie [rys.34].

Rys.34. Źródło informacji o naborze do programu Interwencja 10.2.

Zdecydowana większość deklaruje, że dowiedziała się o programie ze strony internetowej Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (www.gov.pl/web/arimr) i od doradców rolniczych. Doradcy rolniczy byli dobrze poinformowani o tym programie, jest to szczególnie istotne ze względu na ich rolę w kontaktach z producentami rolnymi i możliwością dedykowania, dobierania programów (w sposób doradczy) do potrzeb odbiorcy. Konferencje i szkolenie są również wskazywane jako źródło informacji o dofinansowaniu. Skorzystało z tej możliwości ok. 9,5% ankietowanych.

Podsumowując, podczas ankiety dotyczącej interwencji 10.2 największym zainteresowaniem cieszył się obszar B - mikroinstalacje produkujące energię z promieniowania słonecznego oraz obszar C - inwestycje dotyczące rozwiązań poprawiających efektywność energetyczną budynków gospodarstw rolnych.

Najczęściej wskazywanym problemem w rozmowach z rolnikami w obszarze B było określenie maksymalnej mocy instalacji na podstawie dotychczasowego zużycia energii nie uwzględniając możliwości rozwoju gospodarstwa co może przyczynić się do większego zapotrzebowania na energię elektryczną. Osoby zainteresowane wskazywały na łatwiejszą procedurę w przypadku posiadania dwóch punktów poboru energii tj. osobno budynki mieszkalne oraz część wykorzystywaną produkcyjnie.

Obszar C wymagał redukcji wskaźnika EK^2 i EP^3 o co najmniej 30 % co w wielu przypadkach było trudne do zrealizowania. W przypadku budynków, które podlegały systematycznym remontom redukcja wskaźnika o co najmniej 30 % była zbyt wysokim progiem. Zasadne byłoby zmniejszenie progu redukcji wskaźników EK i EP do około 10 % co umożliwiłoby zwiększenie grupy odbiorców działania.

W przypadku obszaru A - inwestycje dotyczące biogazowni rolniczej - małe zainteresowanie mogło wynikać z naboru do programu „Energia dla wsi”, który oferował również zwrot do 65 % kosztów kwalifikowanych, jednak możliwa była budowa biogazowni o większej mocy niż wykazane zapotrzebowanie na energię. Mogło to znacząco zmniejszyć zainteresowanie obszarem A.

² wskaźnik EK – wartość wskaźnika rocznego zapotrzebowania na energię końcową w budynku wyrażoną w kWh/(m² rok), obliczona zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 15 ustawy o charakterystyce energetycznej budynków.

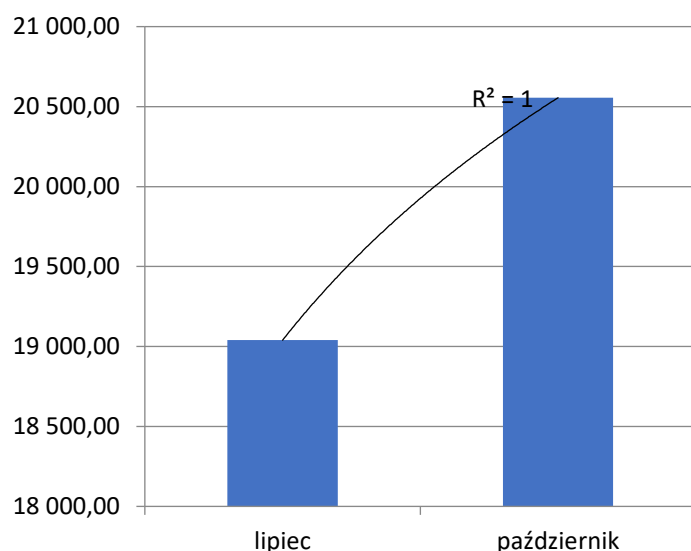
³ wskaźnik EP – wartość wskaźnika rocznego zapotrzebowania na nieodnawialną energię pierwotną w budynku wyrażoną w kWh/(m² rok), obliczona zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 15 ustawy o charakterystyce energetycznej budynków.

9. Analiza innych danych.

Z możliwości finansowania w ramach interwencji 10.2 w ramach obszaru A statystycznie skorzystał co 234 rolnik co stanowi o zainteresowaniu finansowaniem w granicach 0,4% w tym obszarze. Z obszaru B skorzystał statystycznie co 1,35 rolnik co stanowi o 74% poziomie zainteresowania wśród rolników. Natomiast z obszaru C statystycznie skorzystał co 4 (3,8) rolnik (26% zainteresowania).

Ograniczone zainteresowanie może wynikać z ogólnej sytuacji gospodarstw rolnych. Według badań GUS (2024) [10] sytuację ogólną gospodarstw rolnych kierujący ocenili jako niekorzystną. Natomiast wartość wskaźnika zmiany sytuacji ogólnej gospodarstwa rolnego w 2024r wskazuje na złą koniunkturę podobnie jak w 2023r. Oceny dotyczące sytuacji gospodarstw rolnych mogły się różnić w zależności od kilku czynników, takich jak: forma prawna gospodarstwa rolnego, powierzchnia użytków rolnych, ukierunkowanie produkcyjne gospodarstw rolnych, rodzaj prowadzonych upraw i gatunków/grup użytkowych utrzymywanych zwierząt gospodarskich, a także wiek i wykształcenie osoby kierującej gospodarstwem rolnym.

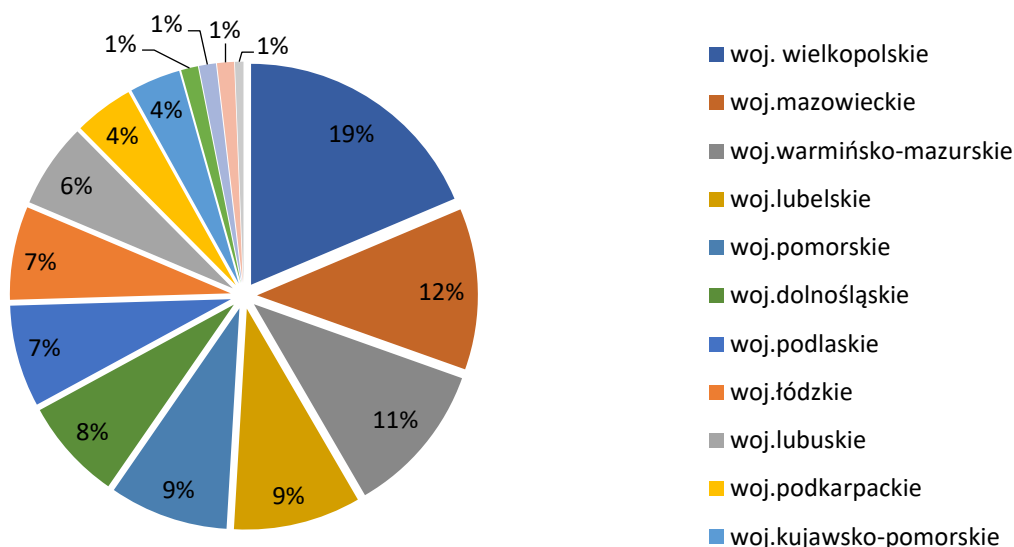
Z dostępnych danych najczęściej przeprowadzaną inwestycją są inwestycje w fotowoltaikę. Według danych ARE (2024) [11] energia wyprodukowana z fotowoltaiki stanowiła największy udział wśród wszystkich Odnawialnych Źródeł Energii (OZE) wyprzedzając energię wiatrową i biomasę. Na koniec lipca 2024 roku łączna moc zainstalowana systemów PV osiągnęła 19039,4 MW a pod koniec października 2024 roku moc zainstalowana fotowoltaiki w Polsce wyniosła już 20 555,4 MW [rys.35].

Rys.35. Wzrost mocy zainstalowana systemów PV w 2024 r.

Według najnowszych danych [ARE 2024] w Polsce działa już 1 500 293 prosumenckich instalacji fotowoltaicznych, które dostarczają energię. W przypadku zainteresowania rolników w Polsce fotowoltaiką, według informacji podawanych przez Instytut Energii Odnawialnej w Warszawie, w 2024 roku rolnicy w Polsce przyłączyli 80 farm fotowoltaicznych o łącznej mocy 0,77 GW oraz 1 417 małych instalacji o łącznej mocy 1,1 GW [12]. Programy wsparcia rządowego, takie jak “Mój Prąd,” czy Interwencja 10.2 pomagają rolnikom na inwestycję instalacji paneli fotowoltaicznych i optymalizację zużycia energii. Ogólny trend wzrostu zainteresowania fotowoltaiką pokrywa się z zainteresowaniem finansowaniem w obszarze B (fotowoltaika) Interwencji I.10.2. - największa ilość złożonych wniosków.

Wg danych KOWR [grudzień 2024 r] rośnie także liczba biogazowni rolniczych ich liczba obecnie wynosi 179 [36]. Najwięcej ich znajduje się w województwie wielkopolskim i mazowieckim.

Rys.36. Rolnicze instalacje biogazowe w Polsce [KOWR 2024].

Coraz więcej buduje się również mikrobiogazowni. Obecnie działają 73 instalacje tego rodzaju [13]. Ogólne zainteresowanie inwestycjami w technologie biogazowe pokrywa się również z zainteresowaniem obszarem A w Interwencji 10.2, gdzie najwięcej wniosków złożono w województwie wielkopolskim i mazowieckim.

W ramach obszaru C, Interwencji 10.2 można było uzyskać finansowanie na rozwiązania poprawiające efektywność energetyczną budynków gospodarczych. Rozwiązania związane z poprawą efektywności energetycznej budynków gospodarczych jest ważnym i aktualnym zagadnieniem na obszarach wiejskich w Polsce. Minimalizacja zużycia energii w budynkach jest kluczowym elementem projektowania skutecznych polityk energetycznych i wspierania przejścia na zrównoważone systemy energetyczne. Termomodernizacja budynków obejmuje prace projektowe, budowlane i instalacyjne, których efektem jest zmniejszenie zapotrzebowania na energię cieplną dla właściwości grzewczych i chłodniczych oraz ciepłej wody użytkowej. Termomodernizacja budynków może skutecznie zwiększyć efektywność energetyczną budynków i wpłynąć na ograniczenia emisji jedną z głównych przyczyn niskiej jakości powietrza są niskie emisje, które powstają

niedaleko nad ziemią (do 40 m) [14] Procesy termomodernizacyjne w Polsce wspierane były różnymi programami, takimi jak „Mój Prąd” czy ulgi podatkowe od 2019 roku. Dzięki tym inicjatywom wiele gospodarstw miało możliwość poprawienia efektywności energetycznej swoich budynków.

Ilość rolników powierzchnia gospodarstw. Według GUS-u w Polsce jest obecnie ponad 1,3 mln gospodarstw rolnych, z czego tylko nieco ponad 40 tys. gospodarstw dysponuje arealem większym niż 50 ha, a w przedziale 20 - 50 ha jest to ok. 106 tys. gospodarstw. Ogólnie, zgodnie z tymi danymi, aż 974 tys. gospodarstw dysponuje arealem nie większym niż 10 ha. To ok. 75% wszystkich gospodarstw w Polsce. Natomiast gospodarstwa powyżej 50 ha mają tylko nieco ponad 3%-owy udział w strukturze gospodarstw w kraju. Na podstawie ilości wniosków o dopłaty bezpośrednie które wpłynęły do ARiMR na koniec 2024 r., obecnie mamy w Polsce 1.210.913 rolników. Są to gospodarstwa o średniej wielkości gruntów rolnych ok. 11,59 ha. To niewiele więcej niż w roku 2023 – wówczas liczba ta wynosiła 11,42 ha [15, 16]. Natomiast inaczej kształtuje się w rozkładzie przestrzennym z podziałem na województwa. Najmniej liczą gospodarstwa w Małopolsce - średnia to 4,36 ha. Największe są z kolei, w zachodniopomorskim - 33,50 ha. Istotna dla wyboru wartości i obszaru Interwencji 10.2 była powierzchnia zadeklarowanych działek. Ponad 90% wnioskodawców deklarowało mniej niż 10 ha powierzchni. Najbardziej popularna Interwencja była wśród rolników z województwa mazowieckiego i wielkopolskiego. Wynikać to może z faktu że są to dwa największe pod kątem deklarowanej powierzchni w [ha] województwa: województwo mazowieckie 1 722 420,94 i województwo wielkopolskie 1 613 159,70 [15,16]. Najmniej wniosków złożono w województwie lubuskim 38. Jest to województwo o najmniejszej deklarowanej powierzchni gruntów 440 260,20 obok śląskiego i świętokrzyskiego.

Według dostępnych danych Eurostatu na 2020 r [17] w Polsce 21 % zarządzających gospodarstwami to rolnicy poniżej 40 roku życia. W definicję „młodego rolnika” (osoba, która nie przekroczyła 40 lat w momencie składania wniosku) wpisywało się 715 wnioskodawców Interwencji 10.2. To prawie połowa wszystkich wnioskujących. Ilość wniosków złożonych w ramach interwencji 10.2 przez osoby w wieku 18-39 pozwala sądzić że są to osoby młode nie bojące się inicjatyw. Wobec powyższego należy sądzić że punkty preferencyjne za „bycie młodym rolnikiem” ujęte

w regulaminy wniosku są dobrym kierunkiem w systemie motywacyjnym zarządzających gospodarstwem rolnym.

10. Wnioski.

Interwencja 10.2 „Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej” promuje technologie związane z OZE takie jak m.in. biogazownie i fotowoltaika wykorzystywane nie tylko pod kątem energetycznym ale poprzez stosowanie ich promujące cel dotyczący zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych a tym samym łagodzenia zmiany klimatu. Obecnie w większości rolnicy są to ludzie dobrze zorientowani pod względem środowiskowym, technologicznym i ekonomicznym.

Według badań przeprowadzonych przez Centrum Badań Marketingowych INDICATOR w 2024 r na zlecenie MRiRW [18] stwierdzono, że największą barierę w rozwoju gospodarstwa rolnego stanowi niska opłacalność produkcji (67,2% wszystkich wskazań) oraz trudności ze sprzedażą produktów (55,9% wskazań) oraz wysokie ceny nośników energii i paliwa rolniczego (47,7% wskazań). Natomiast według osób kierujących gospodarstwem rolnym źródłem stresu w gospodarstwie rolnym jest przede wszystkim: „niepewność gospodarcza” – 64,6% wskazań, i „liczne obowiązki i prace do wykonania w gospodarstwie rolnym” – 50,5% wskazań, podczas gdy niespełna połowa respondentów kierujących gospodarstwem rolnym (40,3%) przyznała, że w ostatnich pięciu latach na terenie ich gospodarstwa rolnego zostały wprowadzone zmiany, które miały na celu poprawę warunków bezpieczeństwa pracy. Zdaniem tych samych rolników którzy wzięli udział w badaniu - żeby ich gospodarstwo zapewniało utrzymanie rodziny, to w ciągu najbliższych 5 lat konieczne są przede wszystkim: inwestycje w nowe maszyny rolnicze (56,8% wskazań), remont posiadanych maszyn (49,1% wskazań), zakup ziemi (48,6% wskazań), wybudowanie lub rozbudowa istniejących budynków gospodarczych (46,5% wskazań), remont budynków gospodarczych, w tym wymiana pokrycia dachowego (42,2% wskazań) oraz inwestycje w zakresie poprawy efektywności energetycznej lub odnawialne źródła energii (43,2% wskazań). Świadczy to o zorientowaniu na cele środowiskowe i klimatyczne rolników. Rolnicy chcą modyfikować swoje gospodarstwa i interesują się programami środowiskowymi. Osoby prowadzące gospodarstwo rolne chętnie biorą udział w programach, które dają im możliwość finansowania planowanych inwestycji.

Nabór wniosków do Interwencji 10.2 „Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej” trwał od 25.01.2024 do 23.02.2024r. Był to trzeci kolejny termin przesunięty z terminu 14.12.23-12.01.24.

Termin naboru bezpośrednio przypadł na okres po wyborczy. 15 października 2023r odbyły się wybory do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej. Sprawilo to możliwość pewnej niepewności prawno-politycznej w podejmowaniu działań inwestycyjnych przez rolników. Dodatkowo koniec roku jest czasem kalkulacji i ocen ryzyka inwestycyjnego podejmowanych przez zainteresowanych ubieganiem się o wsparcie finansowe. W programie wzięło udział ok. 0,2% wszystkich producentów rolnych w Polsce. Świadczy to że pomimo kampanii informacyjnej trwającej ponad pół roku zainteresowanie Interwencją 10.2 było bardzo małe. Brak popularności Interwencji 10.2 wśród rolników można upatrywać przede wszystkim w terminie przyjmowania wniosków (ok.30 dni) oraz kryteriów do spełnienia w celu uzyskania dofinansowania. Krótki czas naboru mógł powodować niemożność dopełnienia wszystkich formalności wymaganych w regulaminie składania wniosków.

Ogłoszone finansowanie w ramach Interwencji 10.2 obejmowały trzy obszary A, B, C szczegółowo opisane wcześniej w pkt. 3 raportu. Na każdy obszar Wnioskodawca zgłaszał osobny wniosek chyba że wniosek dotyczył dwóch obszarów np. A i C. Możliwość łączenia obszarów przewidział ogłaszający nabór określając osobne limity dofinansowania dla tych przypadków oraz załączając osobny regulamin. Każdy obszar posiadał własny regulamin naboru obejmujący: Regulamin naboru wniosków o przyznanie pomocy w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 dla interwencji I.10.2 Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej w obszarze odpowiednio A, B lub C z załącznikami 1-6 (wzór Umowy wraz z załącznikami stanowiącymi integralną część umowy - zestawienie rzeczowo finansowe operacji, wykaz działek, na których realizowana będzie operacja, informacja o przetwarzaniu danych osobowych; kryteria wyboru operacji; wykaz załączników do wniosku o przyznanie pomocy; wykaz załączników do wniosku o płatność; wykaz dodatkowych załączników do wniosku o przyznanie pomocy następcy prawnego beneficjenta albo nabywcy gospodarstwa lub jego części; wymagania dotyczące projektu odpowiedniego dla wybranego obszaru. Ilość dokumentów jak i poziom szczegółowości mógł wpływać zniechęcająco na potencjalnych wnioskodawców.

Kryteria wniosków były prawidłowo sformułowane. Należy się jednak zastanowić czy wszystkie powinny być już spełnione na etapie wnioskowania zwłaszcza jeżeli chodzi o dokumentację projektową. Kryteria były na tyle szczegółowe,

że powodują wydłużenie czasu weryfikacji wniosku o dofinansowanie i podpisanie Umowy. Wydłużenie terminu składania wniosków o dofinansowanie, umożliwienie uzupełniania dokumentacji może istotnie wpłynąć na ilość składanych wniosków.

Pod kątem realizacji projektu wymagania zostały opisane prawidłowo uwzględniając i przewidując potencjalne zmiany np. w zmianach praw własności.

Proces aplikacyjny wniosków przeprowadzany był wyłącznie drogą elektroniczną za pomocą PUE. Elektroniczny system miał ułatwić i usprawnić obsługę wniosków. W praktyce okazało się, że stwarzał kłopoty wnioskującym. Były to m.in:

- zawieszanie się systemu i „wyrzucanie” osoby wprowadzającej dane,
- problemy z naniesieniem poprawek czy uzupełnianiem dokumentów w systemie,
- brak możliwości cofnięcia się i naniesienia poprawek w poprzednim kroku,
- brak możliwości podglądu, całego dokumentu (widoczność wszystkich kroków) a takie rozwiązania oferują np. nawet najprostsze systemy rozliczeniowe i bankowe

W dalszej kolejności proponuje się sprawdzenie systemu informatycznego, rozbudowanie o proste funkcjonalności (omówione powyżej).

Załącznik dotyczący dokumentacji projektowej.

Należy uwzględnić, że większość zainteresowanych finansowaniem czeka na informacje o otwarciu naboru. Wtedy też kompletuje i składa wymagane dokumenty. Skompletowanie wszystkich dokumentów (w tym wymagań związanych z postępowaniem administracyjnym KPA) w ciągu 30 dni przewidzianych w omawianym naborze okazuje się w praktyce niemożliwe.

Potencjalni zainteresowani budową biogazowni rolniczych mieli bardzo małe szanse na skorzystanie z programu. Biogazownie rolnicze to znacznie bardziej złożone inwestycje pod względem pozwoleń i dokumentacji, infrastruktury, nakładów inwestycyjnych i analizy ekonomicznej oraz projektu instalacji. Krótki czas na przygotowanie niezbędnych dokumentów do udziału w programie praktycznie wykluczył większość potencjalnych zainteresowanych przetwarzaniem biomasy na biogaz. Z Interwencji 10.2 mogli skorzystać tylko Ci rolnicy, którzy wykazali już wcześniej (niezależnie od programu) zainteresowanie tą technologią i podjęli działania

w kierunku wymaganych zgód i opracowanych założeń. W nowej odsłonie programu należy dokonać istotnych zmian w obszarze dofinansowania inwestycji biogazowych, w przeciwnym razie zainteresowanie programem ponownie będzie znikome. Biogazownie jako instalacje, które są uzależnione od lokalnych warunków ilości i jakości dostępnego substratu wymagają również dodatkowych badań biotechnologicznych (trwają ponad miesiąc), dzięki którym możliwe będzie zaprojektowanie instalacji, co dodatkowo wydłuża proces inwestycyjny oraz proces pozyskania wymaganych informacji. Ponadto, biogazownie to układy, które charakteryzują się silną zależnością opłacalności inwestycji od wysokości mocy instalacji. Proponowane maksimum 1,5 mln zł wsparcia w obszarze A, to dla większości inwestycji zbyt niska kwota. Promowana w ten sposób jest energetyka rozproszona, co jest oczywiście właściwym kierunkiem rozwoju, jednakże ta już z założenia jest mało opłacalna i jedynie nieliczni zdecydują się na własny nakład inwestycyjny przy tak niskim poziomie dofinansowania. Obecnie ze względu na inflację szacuje się, że koszt mikrobiogazowni może wynosić od 3 do 5 mln. Również stopa zwrotu z inwestycji w przypadku mikrobiogazowni jest niska. Możemy dlatego przypuszczać, że dlatego ten właśnie obszar cieszył się znikomym zainteresowaniem. Nie wspomogło to perspektyw rozwoju sektora oraz realnego wzrostu stabilnej i sterowalnej energii elektrycznej. Pozostałe instalacje, które wiążą się z bardziej zaawansowanymi działaniami, pozostają praktycznie wykluczone z programu ze względu na wspomniany krótki nabór oraz kwotę wsparcia, która może stanowić np. zaledwie 10% nakładów inwestycyjnych dla biogazowni o mocy 0,5 MW. Proponuje się w wytycznych uwzględnić instalacje biogazowe do 1 MW.

W przypadku obszaru A - inwestycje dotyczące biogazowni rolniczej - niższe zainteresowanie mogło wynikać z naboru do programu „Energia dla wsi”, który oferował również zwrot do 65 % kosztów kwalifikowanych, jednak możliwa była budowa biogazowni o większej mocy niż wykazane zapotrzebowanie na energię. Mogło to znacząco zmniejszyć zainteresowanie obszarem A w omawianej interwencji.

Problematyczny okazał się zapis regulaminu dotyczący trwałości operacji. Zgodnie z regulaminem dla wszystkich operacji beneficjent w okresie trwania inwestycji zobowiązany jest m. in. do zapewnienia trwałości operacji (do dnia, w którym upłynie 5 lat od dnia wypłaty płatności końcowej) przez niezaprzestanie działalności produkcyjnej, nieprzeniesienie prawa własności, posiadania rzeczy nabytych w związku z realizacją operacji, niedokonywanie zmiany sposobu ich

wykorzystania a także niedokonywanie istotnych zmian wpływających na charakter operacji – chyba że ARiMR wyrazi na to zgodę. Problemem może być oczekiwanie wobec niezaprzestania, utrzymania działalności produkcyjnej np. w przypadku hodowli bydła.

Liczba wnioskujących w ramach obszaru B świadczy o tym, że informacje skutecznie dotarły do grupy docelowej – zainteresowanych inwestycjami w fotowoltaikę, kolektory słoneczne, magazyny energii oraz inne elementy związane z przetwarzaniem i zarządzaniem energią elektryczną w gospodarstwie rolnym. Niemniej ankietowani rolnicy wskazują i tutaj na dwa słabe punkty tj. przede wszystkim krótki okres od ogłoszenia programu do końca naboru oraz dość złożone wymogi formalne. Dodatkowo najczęściej wskazywanym problemem w rozmowach z rolnikami w obszarze B było określenie maksymalnej mocy instalacji na podstawie dotychczasowego zużycia energii nie uwzględniające możliwości rozwoju gospodarstwa, instalowania nowych urządzeń co może przyczynić się do większego zapotrzebowania na energię elektryczną w przyszłości.

Osoby zainteresowane wnioskowaniem wskazywały na łatwiejszą procedurę wnioskowania w przypadku posiadania dwóch punktów poboru energii tj. osobno zasilanych budynków mieszkalnych i obiektów wykorzystywanych produkcyjnie.

W obszarze C zaobserwowano znacznie niższą aktywność względem obszaru B, co prawdopodobnie wynika z nieco wyższego stopnia skomplikowania inwestycji termomodernizacyjnych, które wymagają współpracy z kilkoma kontrahentami i które charakteryzują się wyższym stopniem zindywidualizowania inwestycji względem inwestycji fotowoltaicznych. W tym przypadku, podobnie jak w przypadku obszaru A, rzeczywiście czas na złożenie gotowej aplikacji do programu mógł okazać się zbyt krótki w tych przypadkach gdzie operacja wymagała znacznych zmian w istniejących obiektach, a co za tym idzie szerszych opracowań technicznych. Dodatkowo obszar C z kolei wymagał redukcji wskaźnika EK i EP o co najmniej 30 %, co w wielu przypadkach było trudne do realizacji. W przypadku budynków, które podlegały systematycznym remontom, modernizacji taka redukcja wskaźnika o co najmniej 30 % była zbyt wysokim wskaźnikiem do osiągnięcia. Zasadne byłoby zmniejszenie progu redukcji wskaźników dla budynków modernizowanych/remontowanych w ostatnich 5-ciu latach. Redukcja wskaźników EK i EP do około 10 % umożliwiłoby zwiększenie grupy odbiorców działania.

Uwarunkowania wynikające z otoczenia biznesowego.

Inną z przyczyn, dla których mali producenci rolni nie chcieli uczestniczyć w Interwencji 10.2 były kwestie związane z przyłączem energetycznym i przypisaną do konsumenta taryfą. Zainstalowanie fotowoltaiki wiąże się, bowiem z wymianą licznika oraz może wiązać się z wymogiem zwiększenia mocy przyłączeniowej. To natomiast wiąże się ze zmianą taryfy i w przypadku zabezpieczenia przedlicznikowego 25A – koniecznym będzie przejście na zabezpieczenie przedlicznikowe 63A i na wyższą taryfę opłat C (dotyczy małych przedsiębiorców). W przypadku zabezpieczenia 63A często wiąże się to z przejściem na taryfę B (duży przemysł) i gigantycznymi kosztami przebudowy instalacji na zasilanie z sieci SN. Podobne sytuacje mogą wystąpić przy zwiększaniu mocy zainstalowanej np. na skutek zainstalowania pompy ciepła.

Ważnym elementem realizacji interwencji 10.2 jest zapewnienie rolnikom odpowiedniego wsparcia doradczego, które pomoże we wdrażaniu nowych praktyk rolniczych i dostosowywaniu produkcji do wymogów ekologicznych. Kolejna towarzysząca kampania świadomościowa jest niezbędna, jednakże pod warunkiem dobrej wizualizacji, prostoty przekazu i powszechności.

Program przewiduje **szkolenie dla rolników** jako obowiązkowe. Proponuje się organizację szkolenia ok. 3 miesiące bezpośrednio przed otwarciem naboru (zakłada się że w takim szkoleniu będą uczestniczyć rolnicy, którzy są zainteresowani konkretnym terminem naboru). Ponadto szkolenia powinny być dostępne on-line, a główne zalecenia „w pigułce” powinny być dostępne w formie prostego przekazu, w celu ograniczenia odstępowania od wnioskowania oraz ograniczenia liczby odrzucanych wniosków.

W ocenie autorów istotnym problemem okazała się sama konstrukcja wniosków i spełnienie wymaganych kryteriów w celu otrzymania dofinansowania. W celu większej dostępności formalnej finansowania można zastosować etapowanie merytoryczne i finansowe płatności (opisane w punkcie „Rekomendacje”). To podejście pozwala na płynniejszą pracę jednostek zaangażowanych w obsługę procesu naboru.

Interwencja uwzględnia cele ekologiczne w kontekście potrzeb rozwojowych polskiego rolnictwa. Analiza założeń programowych dla Interwencji 10.2 pozwala stwierdzić, że wymagania dotyczące realizacji celów ekologicznych są osiągalne pod warunkiem ułatwienia i uproszczenia formalności, dostosowania ich do rzeczywistych możliwości rolników. Założenia programowe Interwencji są zgodne z celami polityki UE. Wspierają realizację długoterminowych celów Unii Europejskiej, takich jak Zrównoważony Rozwój, Europejski Zielony Ład czy Cele Zrównoważonego Rozwoju (SDGs). Jako barierę realizacji Interwencji można założyć m.in. brak wystarczającego, odpowiedniego doradztwa, niską atrakcyjność ze względu na korzyści finansowe w stosunku do nakładów własnych i czasu zaangażowanego oraz zbyt rozbudowane wymagania do spełniania w celu otrzymania finansowania oraz trudności w monitorowaniu efektów podjętych działań. Co do zasady zrozumiała jest chęć zabezpieczenia prawidłowego wydawania środków publicznych, niemniej uwarunkowania społeczne, prawne i technologiczne narzucają konieczność uelastycznienia wymagań.

Podsumowując na niewielkie zainteresowanie Interwencją 10.2 wpłynęło szereg składowych, które można w opinii autorów przypisać do poniższych punktów głównych:

1. Termin i czas trwania naboru wniosków w ramach Interwencji I.10.2. „Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej”.
2. Kryteria i formalności wymagane do złożenia wniosku w ramach Interwencji I.10.2 „Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej”.
3. Wysokie koszty początkowe - Inwestycje w OZE oraz technologie poprawiające efektywność energetyczną często wymagają dużych nakładów finansowych, co może być barierą dla wielu gospodarstw rolnych, zwłaszcza tych mniejszych.
4. Nakłady finansowe, które wnioskodawca musi ponieść w celu złożenia pełnego wniosku (np. sporządzenia kosztorysu, dokumentacji projektowej koszty rzędu 10 000 do 30 000 zł), niebędące kosztem kwalifikowanym. Wydatek, który nie

gwarantuje uzyskanie finansowania. Osobnym zagadnieniem jest poprawność wykonanych projektów i możliwość błędów projektowych.

5. Regulacje prawne - Zmiany w prawie lub brak stabilności regulacyjnej mogą także wpływać na decyzje inwestycyjne.
6. Problemy techniczne - inwestycje w OZE mogą wymagać specjalistycznych rozwiązań technologicznych, z którymi rolnicy mogą mieć trudności w zakresie instalacji, obsługi i konserwacji.
7. Brak wsparcia doradczego - rolnicy mogą nie mieć dostępu do odpowiednich usług doradczych, które pomogłyby im w podjęciu decyzji inwestycyjnych oraz w realizacji projektów związanych z OZE i efektywnością energetyczną.
8. Niska rentowność - w niektórych przypadkach inwestycje w OZE mogą nie przynosić oczekiwanych korzyści finansowych w krótkim okresie, co może zniechęcać do ich podejmowania.
9. dofinansowanie – kwota dofinansowania może docelowo okazać się zbyt mała. Przykładowo magazyny energii wymagane w obszarze B to koszt od 20 000 do 40 000 zł w przypadku małych systemów magazynowania energii a dla systemów o pojemności 10-20 kWh to koszty od 40 000 do 80 000 zł
10. Zmienność cen energii - fluktuacje cen energii mogą wpływać na opłacalność inwestycji w OZE, co z kolei może wpływać na decyzje rolników dotyczące takich inwestycji.
11. Ograniczenia w przestrzeni i zasobach - nie wszystkie gospodarstwa mają odpowiednie warunki do zainstalowania systemów OZE, na przykład w przypadku braku wystarczającej powierzchni. Dostosowanie możliwości gospodarstwa do wymogów naboru może być utrudnione.
12. Problemy komunikacyjne i aplikacyjne - sposób i układ składania wniosków (program, platforma internetowa).

11. Rekomendacje.

W celu usprawnienia przebiegu procesu naboru wniosków oraz rozszerzenia obszaru odbioru (korzystania z dofinansowania) rekomenduje się:

1. Wnioski powinny być jasno i klarownie opisane.
2. Wniosek powinien zawierać gotowe formularze lub szablony, które pomogą wnioskodawcom wypełnić wniosek zgodnie z wymaganiami. Przykładowe wypełnione wnioski mogą być pomocne, jednakże istnieje zagrożenie, że mogą być zbyt dosłownie potraktowane. Dlatego rola doradców AMiRR i ODR'ów w procesie przygotowania wniosków jest kluczowa.
3. Wnioskujący powinien mieć możliwość skontaktowania się z doradcą lub specjalistą, który pomoże wnioskodawcom w razie pytań czy wątpliwości. Wnioskodawcy zgłaszali brak odpowiedzi na pytania zadawane w opcji help desk. Stąd nasuwa się pomysł zebrania najważniejszych problemów z przeprowadzonego naboru i opracowania w formie listy „często zadawanych pytań i odpowiedzi” (FAQ's). To rozwiązanie publikowane na Platformie pełniłoby również wspólną bazę wiedzy i wykładnię dla wszystkich uczestników procesu naboru.
4. Powinno się zapewnić możliwość weryfikacji wniosku przed jego ostatecznym złożeniem, tak aby upewnić się że wszystkie informacje są poprawne kompletnie uzupełnione.
5. W procesie przygotowania kolejnych naborów należy uwzględnić możliwość wystąpienia zmiany przepisów, które mogą wpłynąć na ocenę opłacalności inwestycji lub wymagania projektowe finansowanych przedsięwzięć. Mogą one mieć wpływ na regulamin lub wytyczne szczegółowe.
6. Przed uruchomieniem kolejnego naboru warto przeprowadzić analizę powodów odrzucenia wniosków o dofinansowanie przez jednostki ARiMR wg. Obszaru interwencji (A, B, C) oraz terytorium /regionu. W przedstawianych rekomendacjach odnosimy się do opinii i doświadczeń rolników, doradców jednakże nie dysponujemy wiedzą na temat powodów odrzucenia wniosków. Argumenty typu „ze względów formalnych” nie obejmują rzeczywistych przyczyn – czy dotyczą niekompletności czy uwag do składanych projektów technologicznych. Równocześnie można rozważyć konsultacje ogólnopolskie (online) dla pracowników ARiMR w celu wskazania błędów zbyt restrykcyjnej oceny, możliwych rozwiązań, co jednak można nastąpić pod warunkiem uelastycznienia

procesu naboru wniosków. Wymieniona wcześniej, jako rozwiązanie, baza pytań i problemów jako wykładnia powinna wyeliminować część problemów dotyczących oceniania wniosków i równocześnie ujednolicić podejście do składanych wniosków i ich ewaluacji we wszystkich regionach.

7. Interwencje w obszarach B i C okazały się najprostsze dla beneficjentów, a to ze względu na liczne wcześniejsze dofinansowania i programy wsparcia, ze względu na wysoką operacyjność firm i projektantów oferujących gotowe rozwiązania oraz ich doświadczenia realizacji. W efekcie to doświadczenie znacznie obniża czas zaangażowany na rozpoznanie potrzeb, poszukiwanie dopasowanego rozwiązania termomodernizacyjnego i samego projektu. Również system podatkowy dodatkowo umożliwiał korzystanie z ulg podatkowych na termomodernizację budynków mieszkalnych co stanowiło istotną zachętę finansową.

Obszar A interwencji, na co wskazują analizy liczby wniosków złożonych i podpisanych umów, jest obszarem najmniej efektywnym. Czas potrzebny na przygotowanie dokumentacji – bardzo szczegółowej waha się od 3-5 miesięcy w zależności od rodzaju produkcji. Zastosowany czas przygotowania wniosków oraz czas składania (1 miesiąc kalendarzowy) okazały się niewystarczające. Również nakład finansowy związany z przygotowaniem wniosku tj. przygotowanie praktycznie projektu instalacji i planu odzysku energii jest wyższy niż w przypadku interwencji w obszarach B i C, jest zarówno kosztochłonny jak i wymaga czasu. W przypadku biogazowni wymagania formalne, wymagania prawa budowlanego i administracyjne wymagają wielu ustaleń, stają się kosztochłonne, należało je podjąć wcześniej, a zatem nie zawsze mieściły się w kategorii kosztów kwalifikowalnych. Należy również zwrócić uwagę na fakt, iż inwestycjami w biogazownie interesowali się głównie hodowcy bydła, trzody i drobiu. Producenci roślin spożywczych i użytkowych wykazali minimalne zainteresowanie tymi rozwiązaniami dla podniesienia efektywności energetycznej prowadzonych gospodarstw.

Na podstawie opinii osób zaangażowanych w proces naboru wniosków, ze szczególnym uwzględnieniem niedoreprezentowanego

obszaru A interwencji rekomenduje się zwiększenie elastyczności procesu naboru wniosków.

8. Zwiększenie wydajności/ operacjonalizacji procesu przyjmowania i oceniania:

1. Wprowadzenie fiszki projektowej. fiszka powinna być opatrzona wzorami dokumentów przypisanych do odpowiednich punktów. Fiszka czyli skrócony opis przedsięwzięcia i zakładanych efektów pozwoli ocenić liczbę i zakres potrzebnej dokumentacji. praca w oparciu o fiszki jest systematyzowana po stronie wnioskodawcy a po stronie przyjmujących wnioski pozwala na wczesne korekty.

2. Podział wniosków/ projektów wg wielkości zaangażowania finansowego – wartości nakładów/ inwestycji ze strony beneficjenta :

a/ małe wartość od –do

b/ średnie od-do

c/ duże od-do.

3. Zwiększenie liczby wniosków dla obszaru produkcji roślinnej. Podział pierwotny wniosków wg rodzaju produkcji/ działalności. Ze względu na ewidentny przyrost produkcji roślinnej o innym charakterze niż zboża podstawowe, rekomenduje się specyfikację

a/ produkcja roślinna/ przetwórstwo spożywcze/

warzywnictwo (np. cebula, kapustne)

sadownictwo

rośliny ozdobne i podobne

b/ produkcja zwierzęca

4. Przyspieszenie procesu naboru oraz zwiększenia wskaźnika naboru i umów.

a/ projekty mikro - ze strony Operatora przygotowanie 4 wariantów instalacji do modyfikacji, których koszt i efektywność łatwo prognozować i poddać ocenie.

Przypisane wartości kosztów powinno być modyfikowalne – co pozwoli wnioskodawcom wprowadzić dane typowe/ średnie dla danego rejonu. Szablon „samonaliczający”.

b/ projekty średnie – szablon j.w. przy czym tu wprowadzić warianty/ 1- projekt jednorodny 2- projekt mieszany (produkcja roślinna i zwierzęca).

c/ projekty duże – szablon j.w. uwzględniający większy obszar/ zakres oddziaływania.

4.a wariant 2

Etap 1 naboru Obszar A – wyznaczenie i umożliwienie na platformie uzupełnianie dokumentacji/ poprawianie

Etap 2 naboru Obszar B j.w

Etap 3 naboru Obszar C j.w

5. Sposób organizacji naboru:

- 1 wariant etapowy – fiszka 2- 3 tygodnie, -2 projekt właściwy 30 dni roboczych + uwzględnienie możliwości uzupełniania dokumentacji (sygnalizowanie można uwzględnić na poziomie platformy).

- 2 Wariant fazowy wg typu projektu – małe 2-3/ 4 mce; średnie – 2-3 mce; duże 2-3 mce/. Taki podział pozwala na skupieniu energii i sił ludzkich na projektach wymagających szczególnego zaangażowania.

Dla usprawnienia, pod rygorem przygotowania szablonów proces otworzyć dla mikro, dalej dla dużych , a w następnej kolejności dla średnich wniosków.

Podobne taktyki stosowali Operatorzy w przypadku projektów średnich. Warto tu zwrócić uwagę na podmioty „młode” czyli nie starsze niż 12 miesięcy/ 2 lata, które są na etapie de facto inkubacji. Ich potrzeby można finansować z „resztówek”, powstałych w każdym obszarze interwencji. Operator powinien również uwzględnić możliwość potraktowania „młodych” podmiotów, szczególnie młodych przedsiębiorstw aktywnych w dziedzinie ekologicznej, bio produkcji na prawach projektów innowacyjnych/ testowych, tzn. dających szansę na modyfikację przy niepowodzeniu inwestycji.

Wybranie kilku pilotażowych wniosków/ projektów będzie realistycznym punktem odniesienia dla potencjalnych wnioskodawców.

6. Sposób informowania/ promowania Interwencji 10.2

Przesłanie kampanii – podniesienie bezpieczeństwa energetycznego produkcji, ograniczenie kosztów produkcji i eksploatacji, zamknięty obieg ograniczanie odpadów niezagospodarowanych

- kampanie medialne , filmiki instruktażowe dostępne na stronach Ministerstwa i ARiMR
- przykłady prawidłowych wniosków
- promowanie poprzez branżowe związki i stowarzyszenia producentów

Narzędzia uzupełniające:

- lista pytań i problemów powstałych w poprzedniej edycji , na 1 wspólnej platformie przypisanej do Interwencji 10.2

Problemy formalne / proceduralne

- sporządzenie listy problemów formalnych i proceduralnych zgłoszonych w naborze w celu uniknięcia ich dalszego powielania,
- feedback od Wnioskodawców - zbieranie opinii od osób, które już złożyły wnioski, aby zrozumieć, co mogłoby ich zachęcić lub zniechęcić do składania wniosków.

Propozycje merytoryczne:

- umożliwienie składania wniosków dotyczących rozbudowy, poszerzenia istniejących instalacji
- umożliwienie przekraczania ekwiwalentu średniego rocznego zużycia energii, w kontekście zmian klimatycznych jest to istotna przesłanka,
- zwiększenie zakresu mocy projektowanych instalacji nie tylko w odniesieniu do bieżących potrzeb lecz również planów produkcyjnych, w tym w przypadku warzywnictwa, sadownictwa przetwórstwa zagwarantowanie mocy na potrzeby chłodnicze w związku z obserwowanymi zmianami klimatycznymi

12. Załączniki.

Załącznik 1. Ankieta realizowana w ramach umowy DIW.ib.070.13.2024,
na zlecenie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, realizowanej przez Instytut
Technologiczno Przyrodniczy - Państwowy Instytut Badawczy.

*Data:.....2024r
(dzień, miesiąc)*

*Ankieta realizowana w ramach umowy DIW.ib.070.13.2024, na zlecenie Ministerstwa Rolnictwa
i Rozwoju Wsi, realizowanej przez Instytut Technologiczno Przyrodniczy - Państwowy Instytut
Badawczy.*

Ankieta dotycząca Interwencji 10.2 -

Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej

1. Województwo (miejsce

inwestycji):.....

2. Gmina (miejsce

inwestycji):.....

3. Wniosek złożony w ramach Interwencji 10.2 w obszarach

Obszar A Biogazownie rolnicze

☐

Obszar B Mikroinstalacje produkujące energię
z promieniowania słonecznego

☐

Obszar C Rozwiązania poprawiające efektywność
energetyczną budynków gospodarstw rolnych

☐

Obszar A i B

☐

Obszar A i C

☐

Obszar B i C

☐

Obszar A, B, C

☐

4. Finansowanie przyznane w ramach Interwencji 10.2 w obszarach:

- Obszar A** Biogazownie rolnicze ☐
- Obszar B** Mikroinstalacje produkujące energię z promieniowania słonecznego ☐
- Obszar C** Rozwiązania poprawiające efektywność energetyczną budynków gospodarstw rolnych ☐
- Obszar A i B*** ☐
- Obszar A i C*** ☐
- Obszar B i C *** ☐
- Obszar A, B, C *** ☐

*wypełnić w przypadku otrzymania finansowania w więcej niż jednym obszarze

5. Przedział wiekowy Wnioskodawcy w dniu złożenia Wniosku (w latach):

- 18 - 20 lat ☐
- 21-40 lat ☐
- 41 - 60 lat ☐
- 61 lat < ☐

6. Forma prawna:

- Osoba fizyczna ☐
- Osoba prawna ☐
- Jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej ☐
- Spółka cywilna ☐

7. Wnioskodawca jest:

- Właścicielem lub współwłaścicielem nieruchomości na której prowadzi działalność rolniczą i planowana jest realizacja operacji ☐
- Użytkownikiem wieczystym nieruchomości na której prowadzi działalność rolniczą i planowana jest realizacja operacji ☐

8. Rodzaj produkcji gospodarstw:

- Produkcja roślinna** ☐
- Uprawy polowe ☐
- Uprawy trwałe ☐

- Uprawy pod osłonami ☐
- Uprawy sadownicze i jagodowe ☐

Produkcja zwierzęca

- Bydło mleczne ☐
- Bydło mięsne ☐
- Uprawy pod osłonami ☐
- Drób** ☐
- Jaki:.....

- Trzoda chlewna** ☐
- Cykl otwarty produkcja prosiąt ☐
- Cykl otwarty tucz ☐
- Cykl zamknięty ☐
- Konie ☐
- Inne** (owce, strusie, lamy itd.).....

9. Skala produkcji zwierzęcej w gospodarstwie w przeliczeniu na DJP:

- Powyżej 200 ☐
- Więcej niż 100 a mniej niż 200 ☐
- Co najmniej 50 i nie więcej niż 100 ☐
- Mniej niż 50 ☐

10. Rodzaj substratu przewidziany jako wsad do biogazowni (np. gnojowica, kiszonka, mix substratów). Proszę wymienić jeśli dotyczy:

.....

.....

11. Powierzchnia gospodarstwa w przeliczeniu na:

- ha fizyczne
- ha przeliczeniowe.....

12. Aktualne źródło energii w gospodarstwie

- Energetyka wiatrowa ☐

Energetyka solarna	☐
Energetyka geotermalna	☐
Energetyka pochodząca z biomasy	☐
Energia elektryczna od dostawcy sieciowego	☐

13. Planowane inwestycje w OZE:

Panele fotowoltaiczne	☐
Kolektory słoneczne	☐
Turbiny wiatrowe	☐
Biogazownie	☐
Magazyny energii	☐

inne

14. Proszę podać sposób wykorzystania energii w budynkach gospodarstwa (np. ogrzewanie, oświetlenie).

.....

.....

15. W obszarze B Wnioszek został złożony na operacje dotyczącą zakupu:

A. Mikroinstalacji PV wraz z magazynem energii elektrycznej.	☐
B. Instalacji do wytwarzania energii cieplnej z energii promieniowania słonecznego.	☐
C. Magazynów energii innych niż magazynów energii elektrycznej, jeżeli będą sprzężone z instalacjami do wytwarzania energii cieplnej z energii promieniowania słonecznego	☐
D. Pomp ciepła jeżeli będą sprzężone z mikroinstalacjami PV z magazynami energii	☐
E. Systemów zarządzania przepływami energii, sprzężonymi z urządzeniami A-D	☐

16. Sprawność paneli fotowoltaicznych wynosi:

Powyżej 21%	☐
Powyżej 18% i nie więcej niż 21%	☐
Nie więcej niż 18%	☐

17. Sprawność optyczna kolektorów słonecznych wynosi:

Powyżej 80% ☐

Powyżej 70% i nie więcej niż 80% ☐

Nie więcej niż 70% ☐

18. W obszarze C Wniosek obejmował pomoc w zakresie:

Docieplanie ścian zewnętrznych. ☐

Docieplenie dachu lub stropu. ☐

Zakup świetlików dachowych. ☐

Docieplenia podłóg. ☐

Zakupu okien lub drzwi zewnętrznych lub bram wjazdowych. ☐

Zakupu kotłów na biomasę z wyłączeniem kotłów do spalania słomy. ☐

Zakup instalacji do odzyskiwania ciepła. ☐

Zakup systemów energooszczędnego oświetlenia w technologii LED. ☐

Zakup systemów monitoringu i zarządzania energią. ☐

19. Proszę podać pojemność istniejących magazynów energii [kWh]:

.....

20. Proszę podać pojemność planowanych magazynów energii [kWh]:

.....

21. Roczne zużycie energii w gospodarstwie (za 2023r):

do 1000 kWh ☐

Od 1001 do 2000 kWh ☐

Od 2001 kWh do 3000 kWh ☐

Od 3001 kWh ≤ 4000 kWh ☐

Powyżej 4000 kWh ☐

22. Planowane rezultaty z inwestycji w ramach Interwencji 10.2:

Uzyskanie tańszej energii ☐

Modernizacja budynku ☐

Zagospodarowanie pofermentu ☐

Inne:.....
.....
.....

23. Wnioskodawca prowadzi produkcję ekologiczną (w dniu złożenia WOPP):

Tak ☐

Nie ☐

24. Z jakich programów pomocowych finansowania Pan/ Pani korzysta/ korzystał w okresie 2023 -2024:

Energia dla wsi ☐

Mój Prąd ☐

Czyste Powietrze ☐

Inne (jakie?):.....
.....

25. Od kogo Pan/ Pani uzyskała informacje o Interwencji 10.2:

Doradca rolniczy ☐

Strona Internetowa ☐

Konferencja, szkolenie ☐

Strona internetowa ☐

Prasa ☐

Inne (jakie).....

26. Czy zakres inwestycji wymienionych w Interwencji 10.2 był wystarczający?

Tak ☐

Nie ☐

27. O jakie inwestycje powinny być rozszerzone dotacje. Proszę wymienić:

.....
.....
.....
.....

28.Co stanowiło największy problem przy złożeniu wniosku :

termin ogłoszenia i zakończenia programu	☐
elektroniczny aplikator wniosków	☐
wymogi formalne	☐
(Jeżeli tak to jakie):.....	
.....	
Inne.....	

29. Przyczyny decyzji odmownej WOPP, WOP :

.....

...

.....

..

30. Co powinno być zmienione, poprawione według Pani/ Pana w ramach Interwencji 10.2

A. uproszczenie formalności	☐
B. wydłużenie terminu składania wniosków	☐
C. system aplikacyjny	☐
D. zmiana punktacji w obszarach	☐

Uwaga:

☒ W przypadku odpowiedzi twierdzącej w pola oznaczone kratką należy wpisać „X”.

Strony internetowe:

1. Środowisko i gospodarka ekologiczna – działania UE | Unia Europejska
2. https://agriculture.ec.europa.eu/cap-my-country/cap-strategic-plans/poland_pl
3. Plan_Strategiczny_dla_WPR_2023-2027
4. <https://www.ksowplus.pl/wpr/interwencje-ps-wpr>
5. <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/i102-inwestycje-w-gospodarstwach-rolnych-w-zakresie-oze-i-poprawy-efektywnosci-energetycznej>
6. www.gov.pl
7. <https://stat.gov.pl/>
8. Sustainable Development Goals - European Commission
https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/sustainable-development-goals_en
9. Europe's buildings under the microscope > BPIE - Buildings Performance Institute Europe
10. <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rolnictwo-lesnictwo/> (Główny Urząd Statystyczny 2024)
11. <https://www.are.waw.pl/>
12. <https://magazynfotowoltaika.pl/>
13. Rejestr wytwórców biogazu rolniczego - Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa - Portal Gov.pl
14. Adamczyk J, Piwowar A, Dzikuć M (2017) Air protection programmes in Poland in the context of the low emission. Environ Sci Pollut Res 24:16316–16327. <https://doi.org/10.1007/s11356-017-9233-9>
15. <https://wiescirolnicze.pl/analizy-rynkowe/>
16. <https://www.gov.pl/web/arimr/srednia-powierzchnia-gruntow-rolnych-w-gospodarstwie-w-2024-rok>
17. Farmers and the agricultural labour force - statistics - Statistics Explained
18. https://modr.pl/sites/default/files/attachment/raport_z_badania_polska_wies_i_rolnictwo_2024.pdf.